

Contract werkstuk

De LSI* methode binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

* Large Scale Interventions

Naam:	Marijke Geertsma
Relatienummer:	73317
Opleiding:	Stenden hogeschool Leeuwarden Sociaal Pedagogische Hulpverlening
Datum:	December 2010

Marijke Geertsma 73317

Opdracht: Contractwerkstuk

Datum: December 2010

Naam: Marijke Geertsma

Relatienummer: 73317

Instelling: Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Adres: Marowijnestraat 8^E
8931 BT Leeuwarden

CWBI: Anneke Kramer-Oostra

Opleiding: Stenden hogeschool, Sociaal Pedagogische Hulpverlening

Adres: Rengerslaan 8
8900 CG Leeuwarden

CWBO: Hendri van der Ven

Het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Voorwoord

Voor u ligt het contactwerkstuk dat geschreven is vanuit de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening. Dit contractwerkstuk bevat een onderzoek welke is gedaan voor het afstuderen aan deze eerder genoemde opleiding.

Na overleg met Anneke Kramer-Oostra, project coördinator van het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders', is het onderwerp ontstaan. Er is onderzocht op wat voor manier de methode Large Scale Interventions (LSI methode), welke in opkomst is in de hulpverlening, toegepast kan worden binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. De LSI methode is in dit onderzoek gericht op de jonge ouders en hun sociale netwerk. De inhoud van dit contractwerkstuk bevat een onderzoek naar toepasbare literatuur en de toepasbaarheid van de LSI methode binnen de praktijk. Er zijn interviews afgenomen, er zijn enquêtes verstuurd naar jonge ouders en naar medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' en er is een observatie uitgevoerd. Dit alles heeft geleid tot een betrouwbaar en innovatief onderzoek, naar de verbetering van de methodiek.

Uiteindelijk is een handleiding aan dit contractwerkstuk toegevoegd. Deze biedt richtlijnen en ondersteuning aan de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' waardoor de coaching van de jonge ouders richting het sociale netwerk verbetert.

Samenvatting

Dit contract werkstuk heeft betrekking tot het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Een inloopplek waar jonge ouders tussen de 12 en 23 jaar terecht kunnen voor informatie en advies. Er worden verschillende activiteiten georganiseerd waarbij thema's centraal zijn. Met deze thema's wordt ingespeeld op de belevingswereld en datgene wat op dat moment een grote rol speelt in het leven van de jonge ouders. Een belangrijk doel is het voorkomen van eenzaamheid en isolement, door activiteiten te organiseren komen de jonge ouders in contact met elkaar. Wat eveneens een belangrijk doel is, is behalen van een startkwalificatie, waardoor ze betere kansen op de arbeidsmarkt krijgen medewerkers van het Ontmoetingscentrum stimuleren en ondersteunen de jonge ouders hierin.

Binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' wordt gewerkt met verschillende methodes, echter kwam er wel de vraag om een methode toe te kunnen passen welke in kan spelen op het sociale netwerk van de jonge ouders. Er verandert veel in het leven van de jonge ouder wanneer het kind op komst is of geboren is, maar ook voor de omgeving verandert er veel. Voor de ouders van de jongeren, voor vrienden, voor familie en verdere omgeving. Hieruit is de vraag naar de implementatie van de LSI methode naar voren gekomen.

De centrale vraagstelling:

Hoe kunnen de medewerkers van het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' Leeuwarden de methode Large Scale Interventions toepassen binnen de huidige methodiek, zodat de jonge ouders het netwerk effectief gaan gebruiken als ondersteuning binnen de acht leefgebieden?

Het doel van het onderzoek:

Na het lezen van dit CWS en de bijgeleverde handleiding zijn de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' bekend met de methode Large Scale Interventions en weten zij hoe deze methode toegepast kan worden gericht op het sociale netwerk van de jonge ouders.

De LSI methode:

LSI staat voor Large Scale Interventions, deze methode wordt momenteel voornamelijk toegepast binnen een organisatie, gericht op de medewerkers. Hoe kunnen veranderingen in een systeem doorgevoerd worden en hoe kan de LSI methode hier ondersteuning in geven.

Er worden verschillende trainingen gegeven aan groepen waarin gekeken wordt naar verleden, heden en toekomst. Binnen de trainingen en de samenwerking wordt van vier principes gebruik gemaakt, dit zijn; systeemdenken, leiderschap, actieve participatie en ontwikkelingsbenadering.

Er is onderzoek gedaan naar hoe de LSI methode toegepast kan worden binnen de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum, gericht op de acht leefgebieden. Dit zijn: huisvesting, financiën, sociaal functioneren, psychisch functioneren, zingeving, lichamelijk functioneren, praktisch functioneren en dagbesteding.

Dit onderzoek is gedaan door middel van literatuur onderzoek en praktijkgericht onderzoek. Binnen het literatuur onderzoek is onderzocht:

- Wat is de LSI methode
- Wat kan de LSI methode betekenen voor het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'
- Wat zijn de acht leefgebieden en hoe kunnen deze richting geven aan de LSI methode
- Wat is de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Binnen het praktijkgerichte onderzoek is onderzocht:

- Wat zijn de behoeften van de jonge ouder gericht op sociaal netwerk
- Op welke wijze wordt er binnen samenwerkingsorganisaties gewerkt

- Wat weten de medewerkers van het Ontmoetingscentrum van de LSI en methode en hoe zouden zij deze binnen het Ontmoetingscentrum terug willen zien

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat jonge ouders problemen ondervinden binnen verschillende leefgebieden. Voornamelijk binnen de leefgebieden sociaal functioneren, financiën en praktisch functioneren werd laag gescoord vanuit de enquête. Ze vinden het lastig om contact met leeftijd genoten te onderhouden en om rond te komen van de studiefinanciering en/of uitkering. Ze moeten hier bij gaan werken, wat er weer voor zorgt dat ze minder tijd hebben binnen het praktisch functioneren. Ze hebben hierbij hulp nodig van hun omgeving en vinden het lastig om alles te combineren.

De LSI methode kan hierin richting aangeven, deze speelt in op de veranderingen binnen het sociale netwerk.

Door middel van de handleiding worden handvatten aangereikt aan de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Deze handleiding is opgesteld aan de hand van de acht leefgebieden. Hierin wordt gekeken naar hoe de LSI methode toegepast zou kunnen worden op de leefgebieden en hoe de medewerkers hiermee kunnen werken. De LSI methode is toegepast binnen de huidige methodiek, oplossingsgericht werken.

Aan de medewerkers van het ontmoetingscentrum is het de taak om deze handleiding toe te passen binnen de werkwijze. Dit vraagt niet om een grote verandering binnen de werkwijze, maar om een toepassing op de huidige werkwijze, dit omdat het geïmplementeerd is binnen de huidige methodiek.

Inhoud

1. Inleiding	
Inleiding	8
1.1. aanleiding van het onderzoek	8
1.2. Probleemoriëntatie	8
1.3. Situatie jonge ouders in het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'	9
1.4. Probleemstelling	9
1.5. Begripsoriëntatie	10
2. Vraagstelling en structuur	
Inleiding	11
2.1. Doelstelling van dit CWS	11
2.2. Centrale vraagstelling	11
2.3. Deelvragen	11
2.4. Structuur van het onderzoek	11
2.5. Structuur van het CWS	12
3. Praktijk informatie	
Inleiding	13
3.1. De organisatie	13
4. Literatuuronderzoek	
Inleiding	16
4.1. Opzet van het literatuur onderzoek	16
4.2. Wat houdt de LSI methode in	16
4.3. Wat kan de LSI methode betekenen voor het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'	18
4.4. De acht leefgebieden	19
4.5. Huidige methodiek	20
4.5.1. Systeemgericht werken	20
4.5.2. Empowerment	21
4.5.3. Oplossingsgericht werken	21
5. Praktijkgericht onderzoek	
Inleiding	24
5.1. Opzet van het praktijkgerichte onderzoek	24
5.2. Aantal respondenten	25
5.3. Bevindingen	25
5.3.1. Bevindingen observatie jonge ouders	25
5.3.2. Bevindingen enquête	27
5.3.3. Bevindingen medewerkers Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'	30
5.3.4. Bevindingen samenwerkingsorganisaties	32
6. Conclusie en aanbevelingen	
6.1. Wat heeft de jonge ouder nodig van zijn/ haar netwerk	36
6.1.1 <i>Conclusie</i>	36
6.1.2 <i>Aanbeveling</i>	36
6.2. Hoe kan het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' de LSI methode opnemen binnen de huidige methodiek	36
6.2.1 <i>Conclusie</i>	36
6.2.2 <i>Aanbeveling</i>	36

6.3. Hoe kan er gebruik gemaakt worden van de levensgebieden	37
6.3.1 <i>Conclusie</i>	37
6.3.2 <i>Aanbeveling</i>	37
6.4. Eind conclusie	37
6.5. Aanbeveling	37
7. Discussie en suggestie	
7.1. Discussie	38
7.2. Suggestie	38
8. Visie en innovatieve aspect	
8.1. Persoonlijke visie op het jonge ouderschap en de betrekking het sociale netwerk	39
8.2. Innovatief aspect van dit CWS	39
9. Handleiding	40
Nawoord	53
Databronnen	54
Bijlage	55

1. Inleiding

Inleiding

Dit jaar loop ik vijf maanden stage op het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' in Leeuwarden, leerbedrijf van Stenden hogeschool.

Het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' biedt ondersteuning en coaching aan (aanstaande) jonge ouders. De ondersteuning en coaching kan geboden worden aan (aanstaande) jonge ouders die vragen hebben over wonen, werken, leren, financiën, opvoeding en meer. Het is tevens een inloopplaats waar de (aanstaande) jonge ouder(s) vier dagen per week binnen kan/kunnen komen voor informatie en advies.

1.1. Aanleiding van het onderzoek

De coördinator Anneke Kramer, van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders', is opdrachtgeefster van dit onderzoek. Het is haar opgevallen dat er veel (aanstaande) jonge ouders op het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' komen die aangeven weinig contacten te hebben in hun omgeving en hierdoor enigszins eenzaam zijn.

Vanuit deze vraag wordt gewerkt aan een onderzoek naar het netwerk van de (aanstaande) jonge ouder(s), waarbij de methode Large Scale Interventions (LSI) kan worden ingezet. Uitleg over deze methode is te vinden bij begripsbepaling, blz. 6 van dit CWS. Deze methode is in opkomst binnen de hulpverlening. De opdrachtgeefster heeft aangegeven graag met de methode Large Scale Interventions te willen gaan werken binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Dit omdat de methode goed in kan spelen op veranderingen, in deze situatie rond om de jonge ouder en zijn/haar netwerk. Momenteel wordt er niet gewerkt met de LSI methode binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Door middel van dit onderzoek wordt de methode, met behulp van een handleiding, geïmplementeerd binnen de organisatie.

1.2. Probleemoriëntatie

In Nederland keurt tweederde van de bevolking jong ouderschap af, zo vermeld een artikel gepubliceerd op de internet site van Nederlands jeugd instituut (september 2010). Wat eveneens in dit artikel vermeldt wordt heeft betrekking tot de jonge ouder en het sociale netwerk. Onderstaand volgen een aantal belangrijk punten uit dit artikel.

- De meeste jonge ouders worden verrast door het jonge ouderschap, er komt hierdoor in korte tijd veel op hen af. De draaglast is soms zwaarder dan de draagkracht. Steun uit de directe omgeving en samenleving is hierbij essentieel. Denk aan steun van ouders, vrienden, lotgenoten of internet
- Jonge ouders hebben te maken met een negatieve maatschappelijke beeldvorming. Die beeld vorming kan schande en geroddel in de eigen gemeenschap veroorzaken waardoor jonge ouders geïsoleerd raken
- Meer dan een derde van de Nederlanders is van mening dat tienerouders niet zelfstandig een kind op kunnen voeden
- Allerlei mensen geven een moreel oordeel over tienerouderschap, dit oordeel is van grote invloed op het zelfbeeld en zelfvertrouwen van de jonge ouder
- De zwangerschap zorgt er voor dat de verhoudingen met familie op losse schroeven komen te staan. De relatie met de ouders kan er door verstevigd worden, maar ook afzakken of verdwijnen
- Jonge ouders die steun ervaren van hun ouders ervaren dit als onmisbaar en bijzonder. Ouders helpen met allerhande problemen zoals opvang, ondersteuning, advies, oppassen en meeleven¹

¹ Bron: Nederlands Jeugd Instituut, september 2010,
<http://www.jeugdinformatie.nl/eCache/DEF/1/16/628.html>
De LSI methode binnen het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Uit dit artikel komt duidelijk naar voren dat de omgeving niet altijd een positieve reactie geeft, dat familie banden verslechteren en dat steun vanuit de omgeving en vooral van die van de eigen ouders als onmisbaar wordt ervaren.

1.3. Situatie jonge ouders in het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Wanneer een jonge ouder zwanger raakt of al vader of moeder is geworden verandert er veel in het netwerk van de (aanstaande) jonge ouder. Hoe reageert de familie en omgeving? Staat iedereen achter ze, of moeten/willen ze alles zelfstandig doen? Hoe onderhoud je de relatie met je vrienden en vriendinnen? De LSI methode richt zich op veranderingen binnen systemen.

Momenteel wordt nauwelijks ingespeeld op deze vragen. Wat wel gedaan wordt is het sociale netwerk in kaart brengen door middel van een vragenlijst. Wanneer de jonge ouder zelf zijn of haar verhaal kwijt wil wat betreft problemen in het netwerk wordt hierin een advies uitgesproken. Door hier een methode op toe te spitsen kan er meer doelgericht en efficiënt gewerkt worden en ingespeeld worden op de vragen welke voortkomen vanuit de (aanstaande) jonge ouder en zijn/haar netwerk. Dit kan gedaan worden met behulp van een handleiding waarin de methode Large Scale Interventions toegespitst is op het sociale netwerk van de jonge ouders.

Bij een groot gedeelte van de jonge ouders die naar het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' komen speelt eenzaamheid een rol. Hun wereldje wordt kleiner omdat ze niet of nauwelijks kunnen afspreken met vrienden of opstap kunnen. Op financieel gebied hebben de (aanstaande) jonge ouders niet veel in te brengen, een groot deel van de jonge ouders leven (gedeeltelijk) van een uitkering en/of van studiefinanciering. Hierdoor hebben ze weinig geld voor activiteiten buiten het ouderschap om en voor oppas. Het komt voor dat de jonge ouder zijn of haar ouderlijk huis moet verlaten wanneer er een kindje (opkomst) is, de ouders staan dan niet achter ze of ze willen graag hun eigen woning. Hierdoor kunnen ze geld problemen krijgen en geen activiteiten ondernemen buiten het vader/moeder zijn om.

Andere jonge ouders die naar het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' komen kunnen veel steun uit hun netwerk ervaren, deze vaak kleine groep heeft betrokken ouders en voor hen ligt de (hulp)vraag niet binnen dit gebied.

Het onderzoek richt zich op de (aanstaande) jonge ouders die zich aanmelden of aangemeld hebben bij het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' en problemen ondervinden binnen het sociale netwerk. Doormiddel van een enquête wordt de situatie van de jonge ouders in beeld gebracht voor het onderzoek. Vanuit de antwoorden die gegeven zijn wordt, voor de implementatie van de LSI methode, ingespeeld op de positieve en de problematische situaties van de jonge ouders ingegaan.

1.4. Probleemstelling

Er wordt op dit moment niet methodisch gehandeld wanneer de jonge ouder een vraag heeft over het aangaan en onderhouden van contacten in zijn/haar sociale netwerk. Het belang van het sociale netwerk is niet concreet in kaart gebracht binnen het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders', hierdoor is het lastig in te spelen op vragen van de jonge ouders.

Wanneer de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' weten wat er gedaan kan worden om de jonge ouders te ondersteunen en begeleiden in het contact met het netwerk, kan hiermee voorkomen worden dat de (aanstaande) jonge ouders in een isolement terecht komen.

Het belang van een sociaal netwerk heeft te maken met preventie. Wanneer de jonge ouders iemand hebben waarop ze terug kunnen vallen en waarmee ze in gesprek kunnen als er behoefte aan is, wordt sociaal uitsluiting en eenzaamheid voorkomen.

Doormiddel van het ontwikkelen van een handleiding, waarin uitleg gegeven wordt over de LSI methode en de behoefte van de jonge ouder aan contact met het sociale netwerk, kan er methodisch gehandeld worden.

Als eerste is het belangrijk onderzoek te doen naar wat de (aanstaande) jonge ouders nodig hebben van hun netwerk, waar ligt de vraag precies en wat is voor hen het belang van het contact met het netwerk? Hoe kan de LSI methode hierop inspelen en wat kan het ontmoetingscentrum voor de jonge ouders betekenen als het gaat om het onderhouden en aangaan van sociale relaties.

1.5. Begripsbepaling

Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders':

Het ontmoetingscentrum is een inloopplaats voor (aanstaande) jonge ouders van 12 t/m 23 jaar. Zij kunnen hier terecht voor informatie en advies op verschillende gebieden, denk aan wonen, leren, werken, opvoeden en advies over financiën. Er worden tevens gratis lunchbijeenkomsten en themabijeenkomsten georganiseerd².

Large Scale Interventions:

Ook wel afgekort als, LSI methode. De methode is gericht op het creëren van veranderingen die het mogelijk maken om ideeën, kennis en meningen uit te wisselen. Verschillende principes van LSI methode zijn: Systeemdenken, leiderschap, actieve participatie en ontwikkelingsbenadering³.

Het netwerk:

Wanneer er binnen dit onderzoek gesproken wordt over het netwerk wordt daarmee de gehele omgeving van de jonge ouder bedoeld. Hier wordt onder verstaan; de ouders, broers en/of zussen, familie, vrienden, burens, klasgenoten maar ook verschillende instellingen waar de jonge ouder mee in aanraking is of gaat komen.

² Bron: folder Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

³ Bron: www.largescaleinterventions.com

2. Vraagstelling en structuur

Inleiding

In dit hoofdstuk komen de belangrijkste richtlijnen van dit onderzoek aanbod. Het doel van het CWS, de vraagstelling en deelvragen. Tevens wordt er een duidelijk beeld geschetst van de structuur van het onderzoek en de structuur van het CWS.

2.1. Doelstelling van dit CWS

Na het lezen van dit CWS en de bijgeleverde handleiding zijn de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' bekend met de methode Large Scale Interventions en weten zij hoe deze methode toegepast kan worden gericht op het sociale netwerk van de jonge ouders.

2.2. Centralevraagstelling

Hoe kunnen de medewerkers van het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' Leeuwarden de methode Large Scale Interventions toepassen binnen de huidige methodiek, zodat de jonge ouders het netwerk effectief gaan gebruiken als ondersteuning binnen de acht leefgebieden?

2.3. Deelvragen

1. Wat houdt de methode Large Scale Interventions in?
2. Hoe kan de methode Large Scale Interventions worden toegespitst om het netwerk van de (aanstaande) jonge ouder(s) te versterken? En wat kan de SPH'er hierin betekenen.
3. Wat heeft de jonge ouder nodig van zijn/haar netwerk en wat zijn de wensen van de jonge ouder(s) wat betreft contact met familie, vrienden, lotgenoten en verdere omgeving?
4. Wat is het belang van een sociaal netwerk binnen de acht leefgebieden, huisvesting, financiën, sociaal functioneren, psychisch functioneren, zingeving, lichamelijk functioneren, praktisch functioneren en dagbesteding?
5. Welke begeleiding binnen het netwerk van de jonge ouder wordt er op dit moment vanuit het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' geboden en waar liggen de mogelijkheden voor verbetering?
6. Wat zijn de wensen van de medewerkers van het ontmoetingscentrum, gekeken naar de begeleiding van de (aanstaande) jonge ouder en zijn netwerk?
7. Wat voor begeleiding wordt er door samenwerkingsinstanties van het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' geboden, gericht op het netwerk?

2.4. Structuur van het onderzoek

Door middel van dit onderzoek wordt er een methode ontwikkeld die ter aanvulling van de bestaande methodiek gebruikt kan worden. Om tot deze aanvulling te komen wordt er een *praktijkgericht onderzoek* verricht. Praktijkgericht onderzoek gaat uit van vragen en problemen vanuit het werkveld, is gericht op het genereren van toepasbare, bruikbare kennis en heeft als doel om met deze kennis verbeteringen aan te brengen in het werkveld⁴.

Wil het praktijkgerichte onderzoek bruikbare kennis opleveren dan zal aan een aantal eisen moeten worden voldaan:

- Afstemming op de praktijk
- Verbondenheid en aansluiting met de onderzochte praktijkproblematiek
- Concrete bruikbaarheid van de onderzoeksresultaten door betrokkenen
- Begrijpelijke weergave van de onderzoeksresultaten
-

(Bron: Migchelbrink, Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn. Hoofdstuk 1)

⁴ Bron: Migchelbrink, praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn
De LSI methode binnen het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Er zal naar aanleiding van dit onderzoek een handleiding ontwikkeld worden welke voor de implementatie van de LSI methode binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' zal zorgen.

2.5. Structuur van het CWS

- Hoofdstuk 1. In dit hoofdstuk wordt de aanleiding van het onderwerp, de probleemoriëntatie, een begripsbepaling en een situatieschets van de jonge ouders die het ontmoetingscentrum bezoeken beschreven.
- Hoofdstuk 2. Dit hoofdstuk geeft de doelstelling, de centrale vraagstelling, de deelvragen en de structuur van het onderzoek en het CWS aan.
- Hoofdstuk 3. Dit hoofdstuk zorgt voor verduidelijking van de organisatie, er wordt beschreven hoe de organisatie te werk gaat, wat de visie en de missie zijn en hoe de teamsamenstelling er uit ziet.
- Hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt het literatuur onderzoek uitgewerkt. Allereerst wordt er een opzet gegeven van het onderzoek, vervolgens wordt aan de hand van de bijbehorende deelvragen de meest relevante literatuur beschreven.
- Hoofdstuk 5. In dit hoofdstuk wordt het praktijkgerichte onderzoek uitgewerkt. Ook wordt van dit onderzoek eerst een opzet gegeven van hoe het onderzoek heeft plaats gevonden. Vervolgens worden de bevindingen uit interviews, enquêtes en een observatie uitgewerkt aan de hand van de bijbehorende deelvragen.
- Hoofdstuk 6. Dit hoofdstuk staat in het teken van conclusies en aanbevelingen. Er worden een aantal gerichte conclusies en aanbevelingen gegeven en één eind conclusie en aanbeveling. De conclusies zullen gericht zijn op de implementatie van de LSI methode en hoe deze in kan spelen op de behoeften van de jonge ouders.
- Hoofdstuk 7. In dit hoofdstuk wordt de persoonlijke visie gegeven op het jonge ouderschap en de betrekking van het sociale netwerk. Tevens wordt het innovatieve aspect van dit onderzoek weergegeven.
- Hoofdstuk 8. Hierin wordt een nawoord beschreven, hoe wordt er terug gekeken op het onderzoek en de uitkomsten hiervan.
- Hoofdstuk 9. Dit hoofdstuk zal alle geraadpleegde databronnen weergeven.
- Bijlage. Achter in het CWS staat de bijlage. In de bijlage zitten de interviews en enquêtes, de observatie en de handleiding die naar aanleiding van dit onderzoek is opgesteld voor het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'.

3. Praktijkinformatie

Inleiding

Om voorafgaand aan het onderzoek een duidelijk beeld te geven van de organisatie wordt in dit hoofdstuk een korte schets gegeven van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Wat het Ontmoetingscentrum kan betekenen voor de jonge ouders, de doelstelling en werkwijze, de visie en missie en de teamsamenstelling.

3.1. De organisatie

Algemene gegevens

Naam organisatie: Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'
Plaats: Leeuwarden
Opdrachtgever: Anneke Kramer-Oostra

Wat doet het Ontmoetingscentrum voor de jonge ouders

Het Ontmoetingscentrum voor 'Jonge Ouders' is een plek waar zwangere meiden, hun partner en jonge ouders in de leeftijd van 12 tot en met 23 jaar terecht kunnen voor informatie en advies over wonen, leren, werken, opvoeden en financiën. Deze leeftijd is echter niet bindend, er wordt ook begeleiding gegeven aan oudere ouders wanneer hier behoefte aan is. Veel jonge ouders worden door de hulpverlening opgevangen, maar blijken vaak geen hulp nodig te hebben maar wel begeleiding. Begeleiding in de vorm van coaching op het gebied van opvoeding, verzorging, opbouwen en onderhouden van netwerk, scholing en huisvesting. Wanneer er problemen ondervonden worden bij de jonge ouder(s) is het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' verplicht hem of haar door te sturen naar een hulpverleningsinstantie, zelf mogen ze geen hulp bieden maar coaching. Het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' is een initiatief van Friesland College, Stenden hogeschool, Stichting Ambulante Fiom Leeuwarden, Sinne Welzijn Leeuwarden en Gemeente Leeuwarden.

Visie

Het verminderen van acute problemen bij jonge ouders en het voorkomen van lange termijn problemen voor ouders en kind door beschermende factoren te vergroten en risicofactoren te verminderen. Het vergroten van de kracht, zelfredzaamheid en ontwikkelingskansen en vergroten van ontwikkelingskansen van de betrokken kinderen van de jonge ouders staat centraal. De jonge ouder organiseert op eigenkracht aan zijn of haar toekomstperspectief, met behulp van praktische ondersteuning van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'.

Missie

Het ontmoetingscentrum richt zich op het toekomstperspectief van de jonge ouders en het kind, door de zelfredzaamheid te vergroten en een duurzame sociale participatie mogelijk te maken. Het ontmoetingscentrum werkt met een sluitende ketenaanpak. Deze keten begint op het moment dat de jonge ouders zwanger worden en eindigt als de jonge ouder samen met hun kind zelfstandig verder kan leven.

Doelen

Het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' levert een innovatieve en effectieve bijdrage aan de jonge ouders op de volgende onderdelen:

- Het ondersteunen van de (aanstaande) jonge ouder bij het behalen van een startkwalificatie zodat er een betere uitgangspositie op de arbeidsmarkt ontstaat
- Het verminderen van school/maatschappelijke uitval bij de jonge ouder
- Een bijdrage leveren aan de zelfredzaamheid van de jonge ouder zodat deze in staat is om zelfstandig en verantwoord voor het gezin te zorgen en deze te onderhouden

- Bieden van coaching en ondersteuning waardoor lange termijn problemen bij jonge ouders voorkomen worden, door beschermende factoren te vergroten en risico factoren te verminderen

Werkwijze

Het ontmoetingscentrum is een centrum waar zwangere meiden, aanstaande vaders en jonge ouders in de leeftijd van 12 t/m 23 jaar terecht kunnen voor informatie en advies. Het centrum biedt ondersteuning op verschillende levensgebieden, dit zijn huisvesting, financiën, sociaal functioneren, psychisch functioneren, zingeving, lichamelijk functioneren, praktisch functioneren en dagbesteding. Medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' spelen in op de leefgebieden en bieden ondersteuning waar nodig, naar vraag van de jonge ouders.

Het ontmoetingscentrum richt zich op preventie en wil de jonge ouders ondersteunen zodat het toekomstperspectief behouden blijft.

Kernbegrippen zijn:

Laagdrempelige voorziening	<i>Het Ontmoetingscentrum is een plek waar de jonge ouder overdag op ieder moment binnen kan stappen, dit kan zijn voor informatie, advies of het opzoeken van contact. Ze hoeven hiervoor geen afspraak te maken.</i>
Ondersteuning in dagelijkse gang van zaken	<i>Wanneer een jonge ouder problemen ondervind op één van de leefgebieden dan wordt een afspraak met hem of haar gepland zodat er actie kan worden ondernomen rond om het probleem.</i>
Een ontmoetingsplek	<i>Het is een plek waar de jonge ouders elkaar kunnen ontmoeten. Dit zorgt voor het vergroten van hun sociale netwerk en het in contact komen met anderen.</i>
Empowerment	<i>Het ontwikkelen van een positief zelfbeeld en het omgaan met veranderingen in hun situatie.</i>
Vraaggericht werken	<i>Er wordt altijd gehandeld vanuit de vraag van de jonge ouder.</i>
Community building	<i>Met elkaar bezig zijn tijdens verschillende activiteiten waarbij de jonge ouders een groep gaan vormen en weten wat ze aan elkaar hebben.</i>
Gezinsondersteuning	<i>Wanneer jonge ouders met vragen ontstaan zijn over de opvoeding of andere zaken rondom het gezin dan kan het ontmoetingscentrum hierin een coachingstraject op inzetten.</i>
Respect en waardering voor het ouderschap	<i>Het respecteren van de jonge ouders is van groot belang, als medewerker het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' mag je niet veroordelend reageren op de zwangerschap of het ouderschap.</i>
Startkwalificatie halen ⁵	<i>Een belangrijk doel binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' is dat de jonge ouders hun startkwalificatie behalen voor een MBO opleiding. Dit biedt toekomst perspectief voor hen en hun kinderen.</i>

⁵ A. Kramer-Oostra, 2010, Projectplan Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'
De LSI methode binnen het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Teamsamenstelling

Anneke Kramer-Oostra is project coördinator van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Stagiaires van het MBO en HBO zijn de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. In totaal zijn er in het jaar 2010 vierentwintig studenten betrokken geweest bij het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Dit zijn studenten van verschillende opleidingen met daarom ook verschillende taken. In de bijlage zit een lijst met de betrokken studenten en hun taken hierbinnen.

De stagiaires die direct werkzaam zijn op het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' worden buddy van één of meer jonge ouders. Een buddy zijn houdt in dat een jonge ouder en een medewerker of vrijwilliger aan elkaar gekoppeld worden. Er kunnen afspraken gepland worden waarbij activiteiten ondernomen worden welke aansluiten bij de jonge ouder.

De teamsamenstelling vernadert ieder schooljaar, ook tijdens een schooljaar vindt er verandering plaats. Anneke Kramer is project coördinator, zij is altijd aanwezig. Doordat er verder alleen stagiaires werkzaam zijn tijdens verschillende periodes vindt er veel verandering plaats.

Door dat de teamsamenstelling niet constant is, is het van belang dat de handleiding voor de implementatie van de LSI methode helder omschreven wordt. Op die manier is het toegankelijk voor iedereen, ook het onderzoek zal zichtbaar gesteld worden voor de medewerkers.

4. Literatuur onderzoek

Inleiding

Door onderzoek te doen naar de literatuur zal de centrale vraagstelling die als rode draad door dit onderzoek loopt gedeeltelijk kunnen worden beantwoord. *Hoe kunnen de medewerkers van het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' Leeuwarden de methode Large Scale Interventions toepassen binnen de huidige methodiek, zodat de jonge ouders het netwerk effectief gaan gebruiken als ondersteuning binnen de acht leefgebieden?*

Door het beschrijven van de literatuur zullen de volgende deelvragen beantwoord worden:

- Wat houdt de methode Large Scale Interventions in?
- Hoe kan de methode Large Scale Interventions worden toegespitst om het netwerk van de (aanstaande) jonge ouder(s) te versterken?
- Wat is het belang van een sociaal netwerk binnen de acht leefgebieden, huisvesting, financiën, sociaal functioneren, psychisch functioneren, zingeving, lichamelijk functioneren, praktisch functioneren en dagbesteding?
- Wat is de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'?

4.1. Opzet van het literatuuronderzoek

1. Opzoeken van theorie (via boeken, internet etc.) over de LSI methode, de acht leefgebieden en de huidige methodiek

In dit contract werkstuk is de theorie over Large Scale Interventions essentieel, er wordt onderzocht hoe de LSI geïmplementeerd kan worden binnen de methode van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'.

2. Literatuur beoordelen op relevantie

Om een duidelijk beeld te geven van de LSI methode is het van belang het doel en de werkwijze van de LSI methode in kaart te brengen, en deze in het contract werkstuk te verwerken.

Om deze methode toe te kunnen passen binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' en te richten op het netwerk van de (aanstaande) jonge ouders moeten de acht leefgebieden omschreven worden. Deze acht leefgebieden vormen de rode draad binnen de implementatie van de LSI methode.

3. Belangrijkste literatuur verwerken in het contract werkstuk

In onderstaande paragrafen wordt de LSI methode beschreven, wat deze methode kan betekenen binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Er wordt een uitleg gegeven over de acht leefgebieden welke een essentieel onderdeel zijn bij het opstellen van de richtlijnen voor de implementatie van de LSI methode. Als laatste wordt er gekeken naar de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'.

4.2. Wat houdt de LSI methode in

De eerste regel welke opvalt wanneer de site van Large Scale Interventions wordt geopend is de volgende:

"Tell us and we will forget, show us and we may remember, involve us and we understand together"

Deze ene zin geeft een duidelijk beeld van hoe de methode te werk gaat en wat deze wil bereiken. Het is van belang dat iedereen betrokken wordt.

De Large Scale Interventions vormen een concrete aanpak voor het organiseren van duurzame veranderingen met actieve deelname van belanghebbenden uit het hele systeem⁶. De LSI bestaat uit een traject waarin gewerkt wordt met kleine en grote groepen. Veel toegepaste vormen zijn creatieve interactie technieken en dialoogvormen. Een LSI-traject is geschikt voor veranderingen die een heel werksysteem aangaan. LSI maakt energie los en creëert synergie dat leidt tot innovatieve en creatieve oplossingen.

⁶ Bron: www.largescaleinterventions.com

Belangrijke uitgangspunten van LSI zijn:

- Verleden, heden en toekomst zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden in de organisatie/gemeenschap
- De werkelijkheid wordt bepaald door zowel feiten als betekenissen
- Samen werken leer je niet door erover te praten: actieve participatie vergroot de betrokkenheid van mensen, in veranderen en leren, door samen te doen
- Streven naar veranderen in het hier en nu, in plaats van daar en dan (denken en doen worden niet gescheiden)
- Betekenisvolle ervaringen ontstaan door de mens als geheel aan te spreken (mind, body, soul and spirit)

De LSI methode kan vertaald worden naar het ontmoetingscentrum met behulp van deze uitgangspunten. Hierbij kan gedacht worden aan willen, kunnen, voelen en doen. Door aan de hand van deze uitgangspunten een koppeling te maken naar de jonge ouders en de huidige methodiek, wordt de LSI methode concreet gemaakt binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'.

Wanneer er gewerkt wordt met LSI zorgt dit voor:

- Begrijpen van de noodzaak van verandering
- Analyseren van huidige situatie, in relatie tot verleden en mogelijke toekomst
- Ontwerpen en uitvoeren van het veranderingstraject
- Ontwikkelen van veranderingsvermogen

De LSI is daarom geschikt voor:

- Complexe vraagstukken, waarop het antwoord nog niet bekend is
- Ontwikkelen van gevoel voor gemeenschap rondom een kwestie
- Samen scheppen van een gewenst toekomstbeeld
- Genereren van baanbrekende ideeën
- Urgente problemen die de hele organisatie aangaan
- Als "grensoverschrijdende" oplossingen nodig zijn
- Het faciliteren van "multi-stakeholder" processen in ontwikkelingslanden
- Organiseren van samenwerking in vraagstukken waar veel partijen bij betrokken zijn¹

Large scale interventions zijn gebaseerd op onderzochte theorieën over hoe een diversiteit aan groepen kan samenwerken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van systeemdenken, leiderschap, actieve participatie en ontwikkelingsbenadering.

Systeemdenken: Er wordt gedacht in relatie patronen, met elkaar worden aandachtspunten geformuleerd voor begeleiding en ondersteuning.

Bij *leiderschap* wordt er vanuit gegaan dat er verandering in leiderschap gevraagd wordt wil een verandering doen slagen. Een grote uitdaging voor de leiders is een balans te vinden tussen een duidelijke koers en het uitnodigen tot actieve betrokkenheid.

Actieve participatie: de verantwoordelijkheid wordt bij de deelnemers zelf gelegd

Ontwikkelingsbenadering: De LSI is gericht op 'duurzame' verandering, daarmee wordt bedoeld dat er een bepaald leervermogen/veranderingsvermogen wordt ontwikkeld.

Een aantal belangrijke uitgangspunten die binnen grotere groepen gelden, zijn:

- Voorbereiding met een dwarsdoorsnede van het systeem in kwestie.
- Iedereen waarheid is waar. In dialoog leren van elkaars visie en perspectief.
- Verschillen in beelden zijn positief en dragen bij tot collectief leren.
- Iedereen die betrokken is bij het probleem of vraagstuk wordt uitgenodigd

- De (emotionele) betekenis van het onderwerp is net zo belangrijk als de inhoud. De focus ligt op het creëren van een gemeenschappelijk kennis systeem omtrent verleden, heden, toekomst en de weg om de toekomst waar te maken.
- Leren van elkaar, de ontwikkeling van een gemeenschappelijk kennissysteem, is leuk op zich zelf en geeft energie. Spelletjes worden alleen gebruikt ter ondersteuning van het leerproces.
- De conferentie maakt een onlosmakelijk onderdeel uit van een geheel, dat voor iedereen helder is en op een aantal principes is gestoeld.

Op dit moment wordt de LSI methode toegepast binnen verschillende sectoren, dit zijn: bedrijven, overheden, ontwikkelingssamenwerking, samenlevingsopbouw, onderwijs, gezondheidszorg en consultancy. (Bron: www.largescaleinterventions.com)

4.3. Wat kan de LSI methode betekenen voor het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Wat opvalt bij de jonge ouders die binnen stappen op het ontmoetingscentrum is de eenzaamheid die veel ouders ervaren. Dit kan komen doordat de jonge ouder geen contact met zijn of haar familie wil, maar het komt voornamelijk door dat hun wereldje kleiner wordt wanneer zij vader of moeder zijn. Het is lastig om het contact met vrienden te onderhouden omdat zij andere ontwikkelingstaken tot zich hebben gekregen, er moet ook gezorgd worden voor een kind dat van hen afhankelijk is. Daarbij komt ook dat de grootste groep van de jonge ouders die bij het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' komen een opleiding volgen. Zij kunnen hierdoor minder sociaal gerelateerde afspraken maken of hebben niet veel geld om dingen te ondernemen buiten het ouderschap en de opleiding om. Het kan voor komen dat leeftijdsgenoten niet inzien dat dit allemaal niet meer mogelijk is, dat hij of zij degene is die veel moet investeren in een relatie maar voor zijn/ haar gevoel hiervoor niet genoeg terug krijgt. Ze hebben andere verantwoordelijkheden en ontwikkelingstaken. Dit maakt het lastig.

Verschil in ontwikkelingstaken:

Puber/adolescent	Ouderschap
Sociale contacten en vriendschappen	Opvoeding van kind
Vrije tijd	Verantwoordelijkheid voor het kind
Uiterlijk en gezondheid	Plannen en structuur vinden
Onderwijs of werk	Eigen woonruimte
Onverantwoordelijk mogen gedragen	Huishoudelijke taken
Positie ten opzichte van de ouders	Werk
Intimiteit en seksualiteit	Voorbeeldfunctie
Autoriteit en instanties	Gezondheid (van zichzelf en het kind)
Eigen woonruimte (zoeken, creëren)	Sociale contacten

Ouders zijn een belangrijke factor voor de jonge ouders. Het is moeilijk om gelijktijdig puber en opvoeder te zijn en daar komt bij dat de zorg voor een kind veel geld kost. Wanneer de ouders achter de keuze van hun kind staan om de baby te houden en de ouders hierin een rol kunnen spelen qua financiën, oppas etc. kan dit de jonge ouder ontlasten van zorgen en zich kunnen blijven ontwikkelen. Wat hierbij hoofdzakelijk een rol speelt is de emotionele steun die de jonge ouders verlangen, iemand die er onvoorwaardelijk voor hen is en waar zij op terug kunnen vallen in deze tijd. Een tijd die leuk kan zijn maar soms ook zwaar door de combinatie van puber en ouderschap, waarin nog behoefte is aan voorbeeld gedrag van eigen ouders. Dit doet een appèl op de invulling van de rol en taak invulling als (aanstaande) opa/oma.

Het is echter niet altijd het geval dat de ouders en de omgeving volledig achter de jonge ouder staan. Het kan zijn dat dit in eerste instantie wel gezegd wordt maar dat dit veranderd naarmate de baby er is. Er veranderd op zo'n moment veel in een gezin en een vriendenkring. Het kan ook zijn dat ouders

direct zeggen dat ze hier niets mee te maken willen hebben en de jonge ouders volledig onafhankelijk moeten zijn. Dit heeft als gevolg dat er een isolement kan ontstaan.

Zoals eerder aangegeven wordt een traject van de LSI methode gericht op een heel werksysteem en is hij hiervoor bij uitstek geschikt. Gericht op het ontmoetingscentrum kan onder het werksysteem worden verstaan: de (aanstaande) jonge ouder(s), partner, vader en/of moeder, broer en/of zus, opa en/of oma, verdere familie, vrienden en klasgenoten.

Voor al deze groepen vindt er een verandering plaats, ieder op zijn eigen manier. Om er een werkbaar systeem van te maken zal iedereen moeten wennen aan de verandering welke komen gaat en dit is waar het ontmoetingscentrum met gebruik van de LSI methode op in kan spelen.

4.4. De acht leefgebieden

Vragen die jonge ouders hebben categoriseren zich naar een aantal leefgebieden. Stichting ambulante Fiom beschrijft in haar methodiek map deze acht verschillende leefgebieden.

Huisvesting

Hiermee wordt de woonsituatie van de jonge ouders bedoeld. De woonsituatie kan variëren van thuiswonend, samenwonend, begeleid wonend, zwervend van plek naar plek, bij familie/vrienden, zelfstandig tot (tijdelijke) vorm van opvang.

Voor jonge ouders is het lastig om een zelfstandige woonruimte te krijgen. Dit komt onder andere door de jonge leeftijd, een relatief laag inkomen, lange wachttijden en een slecht imago van de jonge ouders. Jonge ouders behoeven hulp bij het vinden van een eigen woonruimte.

Financiën

De meeste jonge ouders moeten rondkomen van weinig geld. Het geld wat ze hebben moet besteed worden aan boodschappen, vaste lasten en kleding en andere zaken voor hun kind. Ze zullen daarom moeten leren om keuzes te maken op financieel gebied. Er zal weinig geld overblijven voor zichzelf en vrijetijdsbesteding. Veel voorkomende problematiek op dit gebied is dat de jonge ouders schulden hebben. Dit kan komen doordat ze nog niet geleerd hebben met geld om te gaan of onwetendheid betreft het recht op financiën of de aanspraak die hierop gemaakt kan worden.

Sociaal functioneren

Door de zwangerschap en de geboorte van het kind zijn de jonge ouders meer aan huis gebonden, dit zorgt voor een grote verandering en kan het sociale netwerk beïnvloeden. Het is lastiger om het contact met vrienden te onderhouden. De jonge ouders hebben andere verantwoordelijkheden en een andere levenswijze dan hun leeftijdsgenoten. Hierbij komt dat de jonge ouders tijd moeten besteden aan de opleiding, dit zorgt voor studiebelasting.

De zwangerschap kan ertoe leiden dat een breuk optreedt in de relatie met ouders en/of familie, bijvoorbeeld doordat de zwangerschap niet geaccepteerd wordt.

Hierbij komen dus veranderingen in relaties bij: Vrienden en vriendinnen, de jonge ouder en zijn/haar ouders, de jonge ouder en zijn/haar kind en veranderingen in verantwoordelijkheden en rollen. Het daarbij van belang dat de veranderingen met elkaar besproken kunnen worden.

Psychisch functioneren

Hieronder valt het welbevinden van de jonge ouders inclusief eventuele psychiatrische ziektebeelden en verslavingsgedrag. Het gaat om het zelfbeeld van de jonge ouders en om de opvoedingsvaardigheden. Zoals positief en consequent opvoeden, communiceren met het kind en grenzen stellen.

Zingeving

Dit houdt datgene in waar de jonge ouders hun bed voor uit komen, wat hen motiveert om te leven.

Het gaat om de motivatie om iets te bereiken, bijvoorbeeld een goede vader of moeder willen zijn. Veel jonge ouders willen hun leven in positieve zin veranderen omdat ze gemotiveerd zijn geraakt door de verantwoordelijkheid over hun kind.

Lichamelijk functioneren

Hieronder valt de fysieke gesteldheid van de jonge ouders en een goede lichamelijke verzorging en eetgewoonten. Hierbij kan ook gedacht worden aan de lichamelijke gesteldheid tijdens de zwangerschap. Hoe gaat de jonge ouder om met voeding, alcohol of drugs? Het is belangrijk dat de jonge ouders verantwoordelijkheid nemen op het gebied van eten, kleding, lichamelijke hygiëne en gezondheid van hen en het kind.

Praktisch functioneren

Hoe voert de jonge ouder de huishoudelijke taken zoals koken, boodschappen, schoonmaken, wassen en dergelijke uit. Heeft de jonge ouder noodzakelijke verzekeringen afgesloten? Hoe wordt het reizen met het openbaar vervoer ervaren, hoe gaat de jonge ouder met de afspraken om? Is de kinderopvang geregeld en hoe zit hun dag in elkaar?

Ook de taakverdeling tussen vader en moeder wat betreft de opvoedingstaken en prioriteiten is hierbij van belang.

Dagbesteding

Hoe ziet de invulling van de dag er uit? Hetzij betaald werk, hobby's, sport, opleiding of cursus. Veel jonge moeders die op het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' komen zijn tijdens en na hun zwangerschap nog bezig met een opleiding. Hierdoor kan het lastig zijn om alles te combineren, school, kinderen, studeren, werken enzovoort.⁷

De jonge ouders hebben behoefte aan ondersteuning op deze acht levensgebieden. Deze ondersteuning verlangen ze voornamelijk van hun sociale netwerk, op het ene gebied meer dan op het andere. In de het praktijk onderzoek zal hier verder op ingespeeld worden.

4.5. Huidige methodiek

Binnen het ontmoetingscentrum wordt momenteel gewerkt volgens de methoden: systeemgericht werken, empowerment en oplossingsgericht werken. In onderstaande paragrafen wordt een korte uitleg per methode gegeven.

4.5.1. Systeem gericht werken

Systeemgericht werken richt zich op het gehele systeem van, in dit geval, de (aanstaande) jonge ouder(s). Met het systeem worden ouders, vrienden, familie, de vader van het kind enz. bedoeld.

Een vangnet om je heen hebben is belangrijk, vooral wanneer je puber bent en je een kindje verwacht. De jonge ouder(s) is nog zoekende naar zijn of haar identiteit, ontdekt de liefde, gaat uit en komt voor keuzes te staan. Met systeemgericht werken wordt het gehele systeem er bij betrokken. Daarom zal er altijd iemand zijn waarop de jonge ouder terug kan vallen en waarmee hij of zij deze dingen kan bespreken.

Systeemgericht werken kent verschillende richtlijnen voor het werken met deze methodiek binnen de hulpverlening.

- Beschrijven en ordenen, een duidelijke en heldere afbakening maken van welke leden van het systeem rondom de jonge ouder horen
- Analyseren van sterke en zwakke plekken binnen dit systeem, hoe beïnvloeden die elkaar over en weer. Is het haalbaar om aan de (mogelijk) opgestelde doelen te werken.

⁷ Stichting ambulante Fiom, 2008, Methodiek beschrijving voor het werken met jonge moeders; Hoe doe jij dat? Nou gewoon...!, Fiom, Jem kids, Steady, Jonge moedercentrum Donna.

- Bijsturen van het systeem, waarbij het systeem zo groot mogelijk gemaakt wordt. Het doel hiervan is de maatschappelijke positie van de jonge ouder te versterken zodat hij of zij leert het heft in eigen hand te nemen.⁸

Het systeemgericht werken heeft als resultaat dat de (aanstaande) jonge ouder met behulp van zijn of haar sociale omgeving zelfredzaam wordt. De (aanstaande) jonge ouder zal de nieuwe situatie accepteren.⁹

4.5.2. Empowerment

Het is belangrijk dat de (aanstaande) jonge ouders een positief zelfbeeld ontwikkelen en leren omgaan met de veranderingen die ze door maken als puber en als ouder. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van empowerment. Door samen met de jonge ouder reële doelen op te stellen ten aanzien van bijvoorbeeld onderwijs, carrière, huishouding e.d. kan de empowerment vergroot worden. Bij het behalen van doelen kunnen ze nieuwe doelen stellen en zo stap voor stap groeien. De (aanstaande) jonge ouder groeit in zijn of haar ontwikkeling en de zelfwaardering wordt groter. Door de empowerment gaan ze weer geloven in zichzelf, in hun eigen kracht.¹⁰

4.5.3. Oplossingsgericht werken

De oplossingsgerichte aanpak stelt de (aanstaande) jonge ouder in staat om met gerichte vragen zijn of haar eigen krachten, expertise en krachtbronnen te gaan ontdekken, waarderen en gebruiken. De (aanstaande) jonge ouder wordt gezien als competent; hij/zij is degene die weet welke vaardigheden, krachten en bronnen hij/zij heeft en wat voor hem of haar oplossingen zijn die zullen werken. De expertise van de begeleider bestaat eruit dat die de aanwezige competenties de aandacht geeft, deze uitbreidt en zo stimuleert dat de (aanstaande) jonge ouder die inzet in een door hem of haar gewenste richting. De oplossingsgerichte aanpak richt zich niet op het analyseren van problemen, maar op de eigen kracht van de (aanstaande) jonge ouder.

De oplossingsgerichte aanpak is een methodische manier van specifieke vragen stellen. De (aanstaande) jonge ouder bepaalt hierin zelf zijn of haar eigen doel en de middelen om dat doel te bereiken.

De methodiek impliceert een respectvolle houding naar de (aanstaande) jonge ouder, waarbij een aantal elementen belangrijk zijn:

- Het zoeken naar uitzonderingen
- Het geven van complimenten
- De stappen en doelen van de (aanstaande) jonge ouder duidelijk krijgen door ze klein te maken
- Focus op de positieve vaardigheden, eigenschappen en competenties leggen. Op datgene de (aanstaande) jonge ouder goed doet
- Een bepaalde manier van vragen stellen. Specifieke vragen, schaal vragen en wondervraag.

Specifieke vragen stellen

Het hebben van een probleem of 'hulpvraag' is niet altijd aan de orde bij de (aanstaande) jonge ouders. Ze hebben eerder wensen. Start daarom een gesprek niet met 'wat is je vraag?' maar met 'wat zijn je wensen?' of 'wat moet er gebeuren?'

Voorbeelden zijn:

- Wat zou je willen dat er anders wordt in je leven?
- Wat moet er vandaag gebeuren dat het de moeite waard maakt dat je hier bent?
- Als je hier over een uur de deur uitgaat, wat wil jij dan beantwoord hebben?

⁸ Kloppenburg, R., Heemlaar, M. (1999). "Methodiek Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

⁹ Fiom map, Hoe doe jij dat? Nou gewoon...! Methodiek beschrijving voor het werken met jonge moeders.

¹⁰ CWS Leerbedrijf Gezinsondersteuning Tienermoeders, A. Kramer-Oostra

Het is van belang om reeksvragen te stellen in de gesprekken die je voert, waardoor de (aanstaande) jonge ouder zijn/haar eigen krachten, oplossingen en hulpbronnen kan ontdekken die hij/zij kan gebruiken. Op deze manier krijg je een gesprek over competent gedrag en hulpbronnen van de (aanstaande) jonge ouder die hem/haar geholpen hebben zich goed te voelen.

Vragen naar uitzonderingen

Een onderdeel van specifiek vragen stellen is het vragen naar uitzonderingen. Je vraagt naar die momenten of situaties in het leven van de (aanstaande) jonge ouder waarin de problemen niet voorkomen of minder ernstig zijn. Je vraagt naar wie wat deed om de uitzonderingen te laten plaatsvinden.

Schaalvragen

De oplossingsgerichte aanpak kan op verschillende leefgebieden gebruikt worden. Schaalvragen kunnen gebruikt worden om doelen helder te verwoorden. Schaalvragen helpen om te laten zien dat iets nooit alleen maar niet goed gaat. Ze helpen, als een (aanstaande) jonge ouder het allemaal negatief en somber ziet, hem of haar te laten inzien dat vaak ze al meer kunnen/doen dan ze denken. Bij schaalvragen laat je de (aanstaande) jonge ouder een situatie op schaal te zetten door middel van het geven van een cijfer van 0 tot en met 10. Bij het cijfer 0 is het probleem groot en bijna constant aanwezig en bij het cijfer 10 is het probleem bijna verdwenen of heeft hij/zij een goede manier gevonden hier mee om te gaan.

Het mooie is dat je de (aanstaande) jonge ouder kunt laten vertellen wat hij/zij goed doet en wat hem/haar daarbij helpt. Dat zijn de eigen capaciteiten en oplossingsmogelijkheden en die zijn altijd goed. Dit inzicht geeft de (aanstaande) jonge ouder zelfvertrouwen en biedt perspectief voor de eigen mogelijkheden om hun leven te verbeteren.

Wat doen de schaalvragen:

- Ordent de gedachtegang van de (aanstaande) jonge ouder
- Zijn een middel om duidelijk te krijgen waar de (aanstaande) jonge ouder aan wil werken
- Formuleren de eerste stappen die de (aanstaande) jonge ouder kan zetten om zijn of haar doelen te bereiken
- Maken concreet waar de (aanstaande) jonge ouder aan wil werken
- Laten de (aanstaande) jonge ouder ervaren wat hij of zij al goed heeft gedaan en goed doet (zelfvertrouwen)
- Zorgen voor een makkelijke manier van evalueren. Je evalueert regelmatig met de (aanstaande) jonge ouders hoe ze bezig zijn met het bereiken van oplossingen die hun voldoening geven

Bij schaalvragen is het belangrijk om de doelen van de (aanstaande) jonge ouder zo concreet, haalbaar en klein mogelijk te maken zodat succes verzekerd is.

- Wat is er nodig om dit probleem een klein beetje op te lossen de komende week?
- Wat kan er vandaag gebeuren dat jou helpt?
- Wat zou je willen dat je vandaag kunt doen, dat de situatie beter voor je maakt?

De wondervraag

Wanneer de (aanstaande) jonge ouder zijn verhaal/probleem heeft verteld en jij daar een goed beeld van hebt kun je als verdieping vragen gaan stellen in wat hij/zij graag anders wil. Deze vraag heeft altijd te maken met wat de (aanstaande) jonge ouder denkt anders te zijn of anders te doen wanneer het probleem voorbij is. Hiervoor kun je de wondervraag gebruiken. De wondervraag geeft hen de ruimte om naar de toekomst te kijken en alle mogelijke oplossingen of idealen te bedenken. Het

roept wensen en verlangens op en geeft hun een blik op wie ze zouden willen en kunnen zijn. Het roept een tijd van leven op, de sterkste krachten tot verandering.

Voorbeeld van een wondervraag:

'Ik wil je een vreemde vraag stellen. Stel dat, vannacht terwijl je slaapt, er een wonder gebeurt. Het wonder is dat het probleem dat je hier bracht is opgelost. Echter, omdat je sliep weet je niet dat het wonder heeft plaatsgevonden. Wat zal er anders zijn wanneer je morgenochtend wakker wordt waaraan jij kunt zien dat er een wonder is gebeurd en dat het probleem dat jou hier bracht is opgelost?

(Bron: Fiom map, Hoe doe jij dat? Nou gewoon...! Methodiek beschrijving voor het werken met jonge moeders)

5. Praktijkgericht onderzoek

Inleiding

Dit praktijkgerichte onderzoek richt zich op een aantal deelvragen welke zijn opgesteld om de centrale vraagstelling te kunnen beantwoorden. Voor dit onderzoek worden er verschillende personen benaderd. Er wordt contact gezocht met de jonge ouders uit het bestand van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' en indien mogelijk met andere jonge ouders. De medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' wordt gevraagd naar hun mening over het werken met de jonge ouders en het betrekken van het sociale netwerk. Aan medewerkers van samenwerkingsorganisaties wordt gevraagd mee te willen werken aan dit onderzoek doormiddel van het deelnemen aan een interview. Dit interview is gericht op hoe andere organisaties werken met jonge ouders en het sociale netwerk. Hoe betrekken zij het sociale netwerk binnen de begeleiding en waarom doen ze dit op die manier?

Er wordt tevens een observatie uitgevoerd. Deze zal plaats vinden tijdens een lunchbijeenkomst voor de jonge ouders, waarbij het thema de combinatie van school/werk, opvoeding, huishouden en thuissituatie is.

5.1. Opzet van het praktijkgerichte onderzoek

1. Het opstellen van interviews en enquêtes

In het eerste gedeelte zal ik interviews voor medewerkers van samenwerkingsorganisaties opstellen. Het doel van dit interview is achterhalen hoe andere organisaties werken met jonge ouders en het betrekken hun sociale netwerk. Er zal een enquête worden opgesteld voor de jonge ouders. Deze heeft als richtlijn de acht leefgebieden, welke eerder zijn omschreven bij het literatuur onderzoek. Daarnaast wordt er voor de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' een enquête opgesteld, waarbij er gevraagd wordt naar hun wensen binnen het begeleiden van de jonge ouders, gericht op het sociale netwerk. Tevens wordt gevraagd of zij de enquête mondeling zouden willen toelichten. Per enquête of interview worden er maximaal tien vragen gesteld, welke zijn opgesteld vanuit de centrale vraagstelling en de deelvragen.

Het interview bestaat uit negen vragen welke aan de verschillende samenwerkingsorganisaties op dezelfde manier gesteld worden. Dit geldt ook voor de enquêtes, iedereen krijgt dezelfde vragen, hierdoor kunnen duidelijk de verschillen en overeenkomsten in kaart gebracht worden.

2. Het verspreiden van enquêtes, het afnemen van interviews en het observeren van een lunchbijeenkomst

De interviews met medewerkers van samenwerkingsorganisaties wordt door middel van 'face to face' contact afgenomen.

De enquêtes voor de jonge ouders worden via het mail adres van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' verspreid. Zij kunnen de lijst ingevuld weer terug mailen. Wanneer er weinig respons komt zal er gezocht worden naar 'face to face' contact.

De enquête voor de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' wordt eveneens via de mail verspreid, hierop volgend wordt een afspraak gepland waarin zij hun antwoorden mondeling kunnen toelichten.

Tijdens een lunchbijeenkomst zal er geobserveerd worden. Dit wordt niet-participerend gedaan. Er is voor deze manier van observeren gekozen omdat er vanaf een afstand mee geschreven kan worden zonder dat de jonge ouders direct het idee hebben dat dit gedaan wordt.

3. Het verwerken van de interviews en enquêtes

De afgenomen interviews en enquêtes en de observatie wordt verwerkt doormiddel van het beantwoorden van de hierop aansluitende deelvragen.

In de bijlage worden de gestelde vragen en gehele interviews en enquêtes opgenomen voor eventuele nadere toelichting. Ook de gehele observatie wordt hierin opgenomen.

5.2. Aantal respondenten

<i>Respondenten:</i>	<i>Aantal:</i>
Enquête jonge ouders	11
Lunchbijeenkomst jonge ouders	4
Medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'	4
Medewerkers van Sinne Welzijn	2
Maatschappelijk werker Stichting Ambulante Fiom	1

5.3. Bevindingen

De bevindingen worden aan de hand van de opgestelde deelvragen beschreven. Bij elke deelvraag worden de verschillen en overeenkomsten aangegeven en wordt er een conclusie getrokken naar aanleiding van de gegeven antwoorden.

5.3.1. Bevindingen observatie jonge ouders

Tijdens de observatie wordt er eveneens gekeken naar de deelvraag: Wat heeft de jonge ouder nodig van zijn/haar netwerk en wat zijn de wensen van de jonge ouder(s) wat betreft contact met familie, vrienden, lotgenoten en verdere omgeving? (deelvraag 3)

Bevindingen vanuit de observatie

Binnen de bevindingen van de observatie tijdens de lunchbijeenkomst worden geen namen aangegeven, dit is privacy gevoelige informatie.

Tijdens deze lunchbijeenkomst was er een nieuwe aanstaande jonge ouder aanwezig, jonge moeder P. Zij is 16 jaar oud en is 14 weken zwanger. Zij geeft aan dat ze veel steun van haar moeder krijgt, met haar vader heeft ze sinds ze zwanger is geen contact meer. Vader keurt de zwangerschap af en had gewild dat ze het weg liet halen. Jonge moeder P. was naar eigen zeggen altijd de perfecte dochter, haar zus heeft de opleiding niet afgemaakt en ook haar broertje is niet iemand die graag leert. Ze zit momenteel in het examen jaar en wil dit, mede door de situatie, erg graag halen.

Een tip van een andere jonge moeder, jonge moeder A, is om aan te vragen of het mogelijk is dat ze later met de examens kan beginnen, dit heeft zij zelf namelijk ook gedaan. Ook zij zat in het examen jaar toen ze zwanger was. Ze geeft aan dat dit wel een zwaar jaar was geweest.

Jonge moeder P. geeft aan dat ze bang is haar kind kwijt te raken aan de biologische vader. Zij heeft geen contact meer deze jongen van 23 jaar. De vader van het kind woont momenteel in het buitenland en wil hier gaan trouwen met zijn nieuwe vriendin. Hij zegt haar dat zij dan geen kans meer maakt en dat het kind dan niet meer bij haar kan wonen.

Een tip van een jonge moeder N. "Als jou moeder achter je staat en je goed onderdak kan bieden aan je kind, dan zullen ze echt niet zomaar je kind af pakken". Jonge moeder P. geeft aan dat ze er niet geheel gerust op is, maar ze oogt wel iets meer ontspannen nadat dit wordt aangegeven.

Jonge moeder P. Geeft aan dat haar vriendinnen achter haar staan en zeggen dat ze altijd wel willen oppassen. Toch heeft ze min of meer al besloten om naar Gouda te gaan, hier kan ze terecht vanaf 28 weken zwangerschap en in totaal mag ze er negen maanden wonen. Er is hier een huis gevestigd waar oppas en hulp geboden wordt. Overdag kan ze gaan werken en via internet kan ze een

opleiding volgen. Ze twijfelt nog wel enigszins omdat ze wel graag bij haar familie in de buurt wil blijven.

Op school reageerden de leerlingen in het begin spottend, ze hadden, naar eigen zeggen, niet verwacht dat dit haar zou overkomen. Ze voelt zich hierin af en toe alleen omdat zij de enige is die in deze situatie zit. In Gouda denkt ze dit niet te ervaren omdat iedereen daar in dezelfde situatie zit. Momenteel reageren haar vrienden en vriendinnen niet meer spottend, ze zijn aan het idee gewend geraakt. Sommige stellen heel veel vragen, anderen vinden het niet echt interessant en weer anderen zijn erg behulpzaam.

Jonge moeder N. geeft aan dat zij wel een moeilijke periode heeft gehad om alles te kunnen combineren. Dit kwam omdat zij in het laatste jaar van haar opleiding zat, ze ging verhuizen, ze heeft twee jonge kinderen, moest nieuwe kinderopvang regelen, had gedoe met de belastingdienst en had in die tijd geen steun van haar man omdat hij in het buitenland woont.

Hier voor woonde zij in Indonesië, bij haar schoonouders. Ze hadden een kleine ruimte welke ze 's nachts met het hele gezin moesten delen. Heeft later ook aangegeven dat het nog wel eens botste met haar schoonmoeder, nu ze een eigen plekje heeft geeft dit meer rust. Ze is nu nog bezig om ook haar man naar Nederland te kunnen krijgen.

Op de vraag of ze nog wel energie overhouden en tijd voor zichzelf hebben wordt door de één geantwoord dat ze bijna geen tijd meer heeft voor haar zelf. Een ander zegt hierin een ritme gevonden te hebben, dit geeft veel rust. Twee jonge moeders brengen hun kind een extra dag naar de gastouder of naar oma, ook al hoeven ze die dag niet naar school. Ze hebben dan wel wat meer tijd voor zichzelf of voor huiswerk.

Conclusie naar aanleiding van de bevindingen

De conclusie die getrokken kan worden naar aanleiding van de bevindingen is dat de jonge ouders naarmate ze ouder worden en de kinderen groter worden ze steeds onafhankelijker kunnen zijn. Jonge moeder P. moet alles wat de andere jonge moeders al meegemaakt hebben nog meemaken. De moeders kunnen elkaar wel tips geven. Er komt duidelijk uit naar voren dat het sociale netwerk een grote rol speelt en invloed heeft op alle acht leefgebieden, dit geldt voor alle aanwezige jonge moeders.

Jonge moeder P is zwanger van een jongen van Turkse afkomst, zij is bang voor hem. Ze is bang dat hij haar kindje af zal pakken en dat hij meer recht heeft op het kind als hij getrouwd is. Het kan zijn dat zij kiest voor het VBOK huis in Gouda om te vluchten uit het systeem waarin ze nu zit, of omdat ze hoopt dat de biologische vader het kind hier niet van haar kan afnemen.

Met behulp van de LSI methode kan op de situatie van aanstaande jonge moeder P in gegaan worden. Dit kan door het systeem, haar gezin, er bij te betrekken. Verwachtingen naar elkaar laten uitspreken en doelen voor de toekomst naar boven te krijgen. Hier komt het uitgangspunt 'verleden, heden en toekomst' van de LSI methode naar voren.

5.3.2. *Bevindingen enquête jonge ouders*

Wat heeft de jonge ouder nodig van zijn/haar netwerk en wat zijn de wensen van de jonge ouder(s) wat betreft contact met familie, vrienden, lotgenoten en verdere omgeving? (deelvraag 3)

Huisvesting

Wat is je woonsituatie?

Aantal personen

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Eigen woning											
Bij partner											

Financiën

Is het goed rondkomen van je salaris/studiefinanciering als het gaat om vaste lasten, rekeningen, boodschappen enz.?

Aantal personen

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ja, gemakkelijk											
Soms lastig											
Hulp nodig											
Anders											

Toelichting:

Er wordt aangegeven dat er wel gewerkt moet worden omdat de studiefinanciering alleen niet genoeg is. Een ander geeft aan nog niet het minimumloon te verdienen, en daarom niet veel geld te besteden heeft.

Sociaal functioneren

Hoe zorg je ervoor dat je de contacten met vrienden, familie enz. onderhoudt nu je jonge ouder bent? (meerdere antwoorden kunnen van toepassing zijn)

Aantal personen

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Veel tijd door oppas											
Steun uit netwerk											
Lastig contact te Onderhouden											
Anders											

Toelichting:

Twee geven aan dat ze hun kindje mee nemen naar vrienden, en daardoor geen problemen ondervinden in het onderhouden van contacten. Een ander geeft aan dat ze nog genoeg tijd heeft om opstap te gaan.

Psychisch functioneren

Hoe zie jij jezelf als opvoeder? (meerdere antwoorden kunnen van toepassing zijn)

Aantal personen

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Consequent en duidelijk												
Geeft grenzen aan												
Communiqueert met kind												
Hulp nodig bij opvoeding												
Kan prima alleen opvoeden												
Anders												

Toelichting: Een kind moet ruimte krijgen om te ontdekken.

Praktisch functioneren

Hoe verloopt de combinatie van school/werk, verzorging en opvoeding van je kind en de huishoudelijke taken?

Aantal personen

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Goed ritme gevonden												
Soms zwaar, weinig tijd												
Hulp van omgeving nodig												
Anders												

Toelichting: Dit verschilt per dag. Het kind wordt wel boven de huishouding gesteld.

Lichamelijk functioneren

Goede lichamelijke verzorging en goede eetgewoonten vind ik belangrijk voor mijzelf en voor mijn kind.

Aantal personen

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ja, dit vind ik belangrijk											
Anders											

Toelichting: Altijd gezond eten lukt niet. Er zit wel eens een dag tussen dat dit niet gebeurt.

Zingeving

Ben je gemotiveerd om een goede vader of moeder te zijn?

Aantal personen

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ja, natuurlijk											
Ja, maar is soms wel lastig											

Dagbesteding

Hoe ziet een normale dag er uit? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

Aantal personen

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Vroeg opstaan												
Kind naar kdv brengen												
Kind naar gastouder												
Ouders/verzorgers oppas												
School												
Werk												
Eten koken												
Huishoudelijke taken												
Kind eten geven												
Kind in bad												
Kind naar bed brengen												
Televisie kijken												
Muziek luisteren												
Huiswerk maken												
Vroeg naar bed												
Tot 's avonds laat bezig												
Anders												

Toelichting:

Leuke activiteiten met de kinderen doen zoals boekje lezen, spelletje spelen etc.

Conclusie naar aanleiding van de bevindingen

Uit de enquête is gebleken dat de jonge ouders allemaal gemotiveerd zijn om voor hun kind te zorgen, het kind goed op willen voeden en persoonlijke hygiëne en gezondheid belangrijk vinden. Wat bij de meeste jonge ouders naar voren komt is dat het lastig is om het contact met vrienden te onderhouden, sommigen hebben hiervoor een goede oplossing bedacht door de kinderen mee te nemen naar vrienden. Anderen vinden dit moeilijk te combineren. Op financieel gebied geeft het grootste gedeelte van de respondenten aan dat ze het lastig vinden om rond te komen, ze hebben niet veel geld te besteden. Een aantal krijgt hierbij hulp van ouders of anderen. Ze hebben wel allemaal hun eigen (huur)woning.

Qua psychisch functioneren, de opvoeding van hun kind, komen ze allemaal sterk naar voren. Ze zijn consequent, vinden het belangrijk om grenzen te stellen in en om huis, vinden dat ze het kind prima alleen of met partner op kunnen voeden en vinden dat het kind ruimte moet krijgen zich te kunnen ontwikkelen. Bij het kopje dagbesteding is te zien dat ze het allemaal druk hebben met de dagelijkse bezigheden rond om hun kind, school en werk. Daaruit is op te maken dat ze weinig tijd hebben om af te spreken met vrienden.

De LSI methode zal op de gebieden, sociaal functioneren, financiën en praktisch functioneren kunnen inspelen. Binnen deze drie leefgebieden wordt niet hoog gescoord, het is daarom van belang juist op deze gebieden dieper in te gaan.

5.3.3. Bevindingen medewerkers Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

Wat zijn de wensen van de medewerkers van het ontmoetingscentrum, gekeken naar de begeleiding van de (aanstaande) jonge ouder en zijn netwerk? (deelvraag 6)

Bevindingen van uit de enquête

Enquête Anneke Kramer, projectleidster.

Het belang van een sociaal netwerk heeft volgens mij met preventie te maken. Iemand hebben waar je op terug kunt vallen, een gesprekspartner als daar behoefte aan is.

Omdat ze jong zijn en ouder zijn denk ik dat het preventief belang van een sociaal netwerk groot kan zijn. Voorkomen van sociale uitsluiting en eenzaamheid. Stimulans voor het behalen van een startkwalificatie en eventueel steun uit het netwerk om dit diploma te halen. Opvang voor kind als moeder of vader even een avondje uit wil etc.

Wat opvalt, is dat de jongste groep ouders (de groep onder de 19 jaar) veelal veel steun krijgt vanuit hun netwerk. De oudere groep lijkt meer eenzaamheid te ervaren en staan er vaker alleen voor.

Alle activiteiten die georganiseerd worden door het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' zijn gericht op het principe 'het verstevigen of uitbreiden van het sociaal netwerk'.

De lunchbijeenkomsten, kledingmarkten en inzet van Buddy's zijn hier een voorbeeld van.

Wat nog ontbreekt binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' is het meer inzicht krijgen in het sociaal netwerk van de jonge ouders. Dit zou meer gedaan kunnen worden door het invullen van sociale netwerk kaarten tijdens coaching gesprekken.

Als LSI methode een methodische vaardigheid gaat worden binnen het systeemgericht werken en de oplossingsgerichte methodiek, verwacht ik meer inhoud te kunnen geven aan het werken met jonge ouders en hun sociale netwerk.

Enquête Grietje Hoekstra, medewerkster

Jonge ouders hebben het in het begin vaak zwaar, er verandert veel in hun leven. Ze zijn ouder en jongere. Door de ondersteuning van het netwerk, kunnen zij hulp krijgen. In vele gevallen staan de ouder(s) van de jonge ouder achter hun kind. Ze passen op de kinderen.

Sommige jonge ouders hebben niet echt veel vrienden, dat komt vaak door hun drukke leven. De combinatie van werk, school, kind en partner. Het is ook verschillend, de een heeft wel een partner en een ander niet. Het ontmoetingscentrum zet de stagiaires in als buddy, om meer een kijk te

nemen achter de voordeur. Om zo een duidelijk beeld te krijgen van het sociale netwerk. Het ontmoetingscentrum vindt het van belang dat ze een sociaal netwerk hebben.

Wat er volgens Grietje ontbreekt, is een cursus voor de medewerkers, hoe je het sociale netwerk van een jonge ouder kunt verbreden. Ze denkt dat de LSI methode hier een bijdrage in kan leveren.

Enquête Nynke Laagland, medewerkster

Ik denk dat het netwerk een heel belangrijke rol speelt. De jonge ouders kunnen door hulp van hun sociaal netwerk, op eigen krachten komen. Een sociaal netwerk is voor de jonge ouders belangrijk. Omdat ze het erg druk hebben met de opvoeding en verzorging van hun kind en daarbij nog tijd kwijt zijn aan werken en/of school, kan hulp van het sociaal netwerk een uitkomst zijn. Wat de allerbelangrijkste reden van het sociaal netwerk is, is om eenzaamheid te voorkomen en om een klankbord te zijn voor de jonge ouder. Het is van belang dat de jonge ouder iemand heeft om op terug te vallen, iemand waar hij/zij terecht kan met twijfels en vragen. Iemand die er voor ze is.

Op het moment wordt het sociaal netwerk van de Jonge Ouder niet of nauwelijks ingezet. Enkele keren komt de partner van de jonge ouder mee, of wordt deze door ons uitgenodigd. Momenteel lopen er een paar onderzoeken, waarbij het sociaal netwerk centraal staat. Zo wordt er bijvoorbeeld een buddy project opgestart.

Er wordt binnen het ontmoetingscentrum gewerkt met verschillende manieren van hulpverlening. De belangrijkste zijn: oplossingsgericht, vraaggericht en systeemgericht. De laatste is gericht op het sociaal netwerk. Van deze manier van werken is nog vrij weinig terug te zien binnen het ontmoetingscentrum. De partner en de kinderen van de jonge ouder worden er bij betrokken. Dit is al een heel goed punt. Toch zou ik graag meer willen zien, systeem gericht werken gericht op het gehele netwerk om de jonge ouder heen.

Wat ik meer zou willen zien is het in kaart brengen van het sociale netwerk rondom de jonge ouder, contacten op te bouwen en te onderhouden. En in samenwerken met het netwerk bouwen aan een positief toekomst perspectief.

De LSI is hier nog vrij onbekend. Echter, vorig jaar heb ik daar een project mee gedaan en weet nu in grote lijnen wat de LSI methode inhoudt. De LSI Methode is gericht op veranderingen. In het leven van een jonge ouder vinden plots heel veel verandering plaats. Hij/zij wordt en volwassen en jonge ouder. Daarbij verandert er ook veel voor de omgeving waarin de jonge ouder zich bevindt. Ik denk dat LSI dan een heel geschikte methode is om in te zetten in het sociaal netwerk van de jonge ouders. Door middel van deze methode kunnen nog meer veranderingen in gang gezet worden, waardoor het voor de jonge ouder mogelijk wordt hulp in te schakelen van het netwerk en naast ondersteuning ook plezier beleefd aan het opbouwen en onderhouden van een netwerk. Daarbij komt ook dat het netwerk je heeft gemaakt zoals je nu bent. Ik denk dat zij daarom ook een belangrijke rol kunnen spelen in het heden en de toekomst.

Enquête Hendrika Veenstra, medewerkster

Ik denk dat het belangrijk voor de jonge ouders is dat ze een sociaal netwerk hebben, zodat ze altijd mensen hebben waar ze op terug kunnen vallen. Wat ik merk en hoor op het Ontmoetingscentrum is dat de jonge ouders weinig tot geen sociaal netwerk hebben en dat ze eenzaam zijn. Van de werkwijze gericht op het netwerk is terug te zien dat we proberen buddy's te koppelen aan jonge ouders. Wat er naar mijn mening nog ontbreekt, is dat je bij iedereen duidelijk in kaart moet krijgen wie wel of geen sociaal netwerk heeft. En vervolgens hiermee aan de slag gaan. Dit kan door tijdens een intake gesprek ook vragen te stellen naar het netwerk van een jonge ouder.

Ik weet niet zo veel over de LSI methode. Ik denk wel dat je kunt proberen duidelijk krijgen wat ze willen en aan de hand daarvan bijvoorbeeld een dienstverleningsplan op te stellen.

Conclusie naar aanleiding van de bevindingen

Voor een aantal is in grote lijnen duidelijk wat de LSI methode inhoudt, ze denken ook dat de LSI methode een meerwaarde kan hebben als deze binnen de huidige methodiek wordt toegepast, omdat het is gericht op de veranderingen in het systeem rond om de jonge ouder.

Het belang van het netwerk komt duidelijk naar voren uit de enquêtes. Wat opvalt, is dat er aangegeven wordt dat er op dit moment nog niet genoeg gewerkt wordt met het sociale netwerk, terwijl dit wel belangrijk gevonden wordt. Er zijn verschillende tips gegeven voor het werken met de LSI methode. Zo wordt er aangegeven dat het sociale netwerk duidelijker in kaart gebracht moet worden, en dat er tijdens het werken met de jonge ouders rekening moet worden gehouden met het sociale netwerk, omdat dit hen heeft gemaakt tot wie ze nu zijn. Door de LSI methode toe te passen binnen de huidige methodiek kan er door de medewerkers meer richting gegeven worden aan het werken met de jonge ouders en hun netwerk.

5.3.4. Bevindingen samenwerkingsorganisaties

Wat voor begeleiding wordt er door samenwerkingsinstanties van het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' geboden, gericht op het netwerk? (deelvraag 7)

Bevindingen van uit de interviews

Interview Serinde Cornelissen, Jongerenwerkster Sinne Welzijn.

Binnen haar werk valt ook de jonge moeder groep en inloopochtenden voor jonge ouders. Het belang van een sociaal netwerk is volgens haar groot, vaak zijn de vrienden die ze voor de zwangerschap/ouderschap hadden hierna niet meer in beeld omdat ze zich niet kunnen vinden in de situatie van de jonge moeder. Ze worden eenzaam omdat ze vaak alles alleen moeten doen, hierdoor worden ze onzeker. Het is wel fijn als je iemand kunt vragen om tips en dergelijke dit kan bij de jonge moeder groep. Het is namelijk ook wel fijn om te horen als je het goed doet.

Een methode is het werken met een 'voorbeeld' moeder, iemand die alles goed voor elkaar heeft en gemotiveerd is wordt gekoppeld aan een jonge moeder welke dit minder heeft op deze gebieden. Hierdoor kan de één zich aan de ander optrekken en zich laten motiveren door het zien van hoe het ook kan.

Het is belangrijk dat de jonge moeders een positief sociaal netwerk krijgen/ontwikkelen, het sociale netwerk is ten slotte de basis. Die kunnen problemen signaleren bij de jonge moeder waardoor het vaak iets minder snel mis gaat. En de jonge moeder kan naar hen toe komen met vragen.

De jonge moeder groep is een manier om een sociaal netwerk op te bouwen. Het effect van deze manier van werken is dat je de jonge moeders ziet groeien in hun zelfvertrouwen en dat ze personen om zich heen hebben waarbij ze zich begrepen voelen.

Vanuit de eigen omgeving is het belangrijk dat ze weten waar en bij wie ze terecht kunnen, iemand hebben waarmee ze kunnen kletsen, even iets anders aan je hoofd hebben.

De eerste stap om een sociaal netwerk op te (willen) bouwen is al gezet als ze bij de jonge moeder groep komen.

Ze willen bijna allemaal eerst een huisbezoek, je geeft ze kleine opstapjes om in contact te komen met andere mensen maar ze moeten uiteindelijk wel zelf willen.

Competenties van het netwerk zijn die nodig zijn:

Interesse, begrip, hulp waar nodig → niet per se op financieel gebied wel voor vragen en voor oppas, steun bieden, opa en oma blijven en niet vader en moeder willen zijn dus geen bemoeizucht.

Wat meer in opkomst zou kunnen worden gebracht is het contact via internet, dit is toch anoniemer en er kan daarom veel verteld worden, het is tevens een gemakkelijke manier om in contact te komen. Ze hoeven dan niet de deur uit, hebben geen gesleep met spullen of hoeven geen oppas te vinden.

Interview Sander van Stralen, jongerenwerker Sinne Welzijn

Binnen het werk van Sander viel de jonge vadersgroep, deze heeft een jaar bestaan. Het heeft echter moeten stoppen omdat het lastig is de jonge vaders te werven.

Het sociale netwerk is heel belangrijk. Opvallend is dat er voor de jonge moeders veel geïnvesteerd wordt, zij worden in alle opzichten versterkt. Als de moeder versterkt wordt en de vader niet dan is dit binnen een relatie niet goed meer in evenwicht. Daarom is het belangrijk dat er ook voor de jonge vaders geïnvesteerd wordt in het versterken van.

De vaders kunnen de zaken rond om het ouderschap minder goed met hun vrienden delen als dat de moeders dit kunnen. Toch is er duidelijk een verschil te zien tussen in de interesses. Voor de vrienden is het bijvoorbeeld belangrijker om te weten of ze vanavond gaan stappen dan dat het kindje al tandjes krijgt. Het is moeilijk om dit contact te onderhouden, ze moeten werken of naar school, moeten een oppas kunnen regelen, invloed van de vriendin speelt een rol of ze zijn alleen staand.

Methodes die gehanteerd worden zijn; Ontmoeting en ervaring, er zijn voor de jonge vaders, positieve ervaringen met elkaar delen en elkaar informeren.

Er worden trainingen aangeboden voor organisaties die werken met jonge ouders, deze zijn echter ook alleen gericht op de jonge moeders. Het is belangrijk om te benoemen dat er ook jonge vaders zijn. Er moet meer aansluiting gevonden worden bij de jonge vaders, een vlinder als logo trekt bijvoorbeeld al eerder de moeders dan de vaders.

Tijdens de jonge vader groep stonden de vaders open om te vertellen over hun situatie, vooraf werd niet aangegeven dat het een praatgroep is. Dit zal de vaders afschrikken, echter als ze binnen zijn vinden ze het wel prettig als er, op een luchtige manier, over hun situatie gesproken wordt. Dit geeft hen bevestiging, van dat ze het wel goed doen. Of ze zien dat anderen het kunnen, dit kan hen motiveren.

Door de maatschappij worden jonge ouders vaak te jong gevonden, dit draagt een last met zich mee voor de jonge ouders. Als het kind huult krijg je als jonge ouder al snel het gevoel dat anderen (ouderen) denken dat je je kind niet goed kunt opvoeden en dat zij het ook wel beter zullen weten. Terwijl dit helemaal niet zo hoeft te zijn.

De jonge ouders zijn verplicht om sneller volwassen te worden dan hun vrienden en hun omgeving. Hierdoor is het sociale contact belangrijk, maar de prioriteit ligt er niet. Vooral de omgeving heeft de competentie nodig om het contact te onderhouden in verband met de verschillen die er ontstaan.

Er wordt vaak niet rekening gehouden met de ontwikkelingsfase van de jonge ouders. Het zijn nog pubers die grenzen op zullen zoeken en nog moeten leren om afspraken na te komen, dit hoort bij de leeftijd. Ze hebben nog niet de inzicht op de effecten van hun gedrag, hier moeten ze niet op veroordeeld worden.

Sander vindt dat de jonge ouders mee betrokken en versterkt moeten worden.

Interview Sietze Palstra, maatschappelijk werker Stichting Ambulante Fiom

Het belang van het sociale netwerk is groot.

De jonge ouders die een goed sociaal netwerk hebben kunnen daar terecht voor vragen en advies. Iedereen zal in eerste instantie wel moeten wennen aan het idee en hoe nu verder. Over het algemeen zie je deze jonge ouders hier niet eens omdat zij een stevig netwerk hebben.

Andere jonge ouders kunnen praktische ondersteuning nodig hebben van hulpverleningsinstanties, zij hebben dan niet een stevig netwerk. Hiervoor moet een netwerk gecreëerd worden, het kan ook een netwerk van hulpverleningsinstanties zijn. Voor iedereen is er in eerste instantie de schrik. Er moet dan gekeken worden naar wat voor netwerk de jonge ouder heeft, iedereen wordt ten slotte gevormd door zijn/haar netwerk.

De jongeren tot en met achttien jaar komen altijd samen met de ouder(s) naar het Fiom, de jongeren boven de achttien worden meestal geadviseerd naar het Fiom te gaan. Er zijn vaak één of twee gesprekken met de jongere en de ouders.

Oplossingsgericht werken is een methode die gehanteerd wordt. Er wordt gekeken naar wat ze kunnen, naar hun eigen krachten. Er wordt taakgerichte hulp geboden bij de regeltaken. De (aanstaande) jonge ouders moeten zelf alle regel taken uitvoeren, dit draagt bij aan de verantwoordelijkheid die ze ook voor het kind hebben. Als ze dit allemaal zelf regelen zijn ze trots, dit maakt hen weer sterker.

Rouwverwerking, ze krijgen te maken met het verlies van vrienden en verlies van je onverantwoordelijk kunnen gedragen omdat de zwangerschap vaak ongepland, maar wel gewenst is. Er worden gesprekken gevoerd met het gehele netwerk, zowel hulpverleningsinstanties als de ouders en opa's en oma's. Het is belangrijk open te zijn zodat de verwachtingen naar elkaar kunnen worden uitgesproken en ze kunnen vertellen hoe ze de toekomst zien.

Er kan de ouders geleerd worden oplossingsgericht te werken door contact te houden met hun kind, hun zorg uit te spreken en te vragen wat ze voor hun kind kunnen doen. Dit geeft vaak een ingang.

De acht leefgebieden staan in de methodiek map van Fiom. Hoe zie je dit in de praktijk:

Huisvesting: Dit is vaak een probleem, zwangerschap is geen urgentie voor een huurhuis en ze staan ook niet positief bekend bij de woningstichting omdat ze weinig geld hebben, ze wonen vaak bij de ouders van moeder.

Financiën: Weinig/geen geld en geen uitkering.

Sociaal functioneren: het zijn bijzondere meiden en jongens. Er kan sprake zijn van huiselijk geweld.

Psychisch functioneren: Als er sprake is van huiselijk geweld is het psychisch functioneren lastig, er kan ook sprake zijn van alcohol en drugs gebruik. Een kind kan dan positief werken omdat ze dan iets hebben om voor te leven en hun best voor te doen. Bij Fiom krijgen ze een kans, wat veel voorkomend is is bordeline, Fiom geeft de jongeren echter niet een 'stempel'.

Zingeving: Kind, werk, iets betekenen, school. De jonge moedergroep kan zorgen voor contact en het verhaal kwijt kunnen.

Lichamelijk functioneren: Uiterlijk is belangrijk voor jonge ouders die bij Fiom komen. Het kind gaat voor, eerst het kind dan zichzelf.

Praktisch functioneren: Huishouding, administratie, oppas en dat alles naast de opvoeding.

Dagbesteding: sport, contact zoeken met andere jonge moeders voor de aansluiting die vinden in elkaars situaties en het verlies van andere vriendinnen te kunnen handelen.

Vertrouwen, een back-up als dat nodig is, is belangrijk vanuit het netwerk. Een realistische kijk op het ouderschap rekening houdend met de leeftijd. Sturing en grenzen en aansluiten bij de doelen van de jonge ouders. Jonge ouders zien advies snel als kritiek. Doordat ze weinig zelfvertrouwen hebben komt advies snel over als kritiek en moet duidelijk gemaakt worden als ondersteuning. Competenties zijn: verantwoordelijkheid kunnen nemen, afspraken na kunnen komen (dit moeten ze leren), grenzen respecteren. Van de omgeving moeten ze foutjes mogen maken, hier kun je ze wel op aanspreken.

Er wordt vaak druk uitgeoefend op de jongere, er moet gekeken worden naar wat het kind kan. De zorg wordt ongelukkig gebracht, doordat ze advies geven op een veroordelende manier.

Soms is het contact voor de zwangerschap al niet goed. De jonge ouders hebben dan niets aan hun ouders.

Een tip is om de handleiding te richten op de competenties van de hulpverleners.

Conclusie naar aanleiding van de bevindingen

Uit de interviews is duidelijk naar voren gekomen dat het netwerk een belangrijke rol speelt voor de jonge ouders. De jonge ouders die een stevig sociaal netwerk hebben komen niet in de hulpverlening terecht omdat ze een goede basis hebben, voor de jongere zonder een stevig netwerk moet een netwerk gecreëerd worden. Dit is iets wat zowel bij Sinne Welzijn als bij Stichting Ambulante Fiom gebeurt. De jonge moeder groep en de jonge vader groep is hierin een eerste stap, ze komen in contact met anderen, met lotgenoten die allemaal opzoek zijn naar contacten. De jonge ouders die

niet een stevig netwerk om zich heen hebben kunnen hierdoor hulp krijgen via een instelling om een netwerk te creëren, een jonge vader- en moeder groep is hiervoor de eerste stap.

Verschillen uit de interviews:

Sander van Stralen, jongerenwerker van Sinne welzijn kijkt van uit de jonge vaders. Serinde Cornelissen, jongerenwerkster Sinne Welzijn kijkt vanuit de jonge moeder en Sietze Palstra, maatschappelijk werker van Fiom kijkt vanuit de jonge ouder. Hierdoor zitten er verschillen in de visie op het werken met de doelgroep.

Overeenkomsten:

Er wordt gewerkt vanuit de acht leefgebieden, ieder wel op zijn/haar eigen manier. Sietze Palstra en Sander van Stralen geven duidelijk aan dat er rekening moet worden gehouden met de leeftijd van het kind en dat ze niet veroordeeld moeten worden op foutjes die ze maken. Het is leeftijdsgebonden, ze kunnen niet van de ene op de andere dag volwassen zijn. Dat is iets om mee te nemen binnen de implementatie van de LSI methode binnen het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Dit is iets waar het systeem rond om de jonge ouder rekening mee moet houden.

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1. Wat heeft de jonge ouder nodig van zijn/ haar netwerk

6.1.1 Conclusie

Uit de enquêtes is gebleken dat de jonge ouder op drie van de acht leefgebieden niet hoog scoort. Ze vinden het allemaal lastig om rond te komen op het financiële gebied. Het grootste gedeelte geeft aan dat ze moeite hebben contacten met vrienden te onderhouden nu ze een kind hebben en dat ze soms veel aan huis gebonden zijn. Het derde punt waar laag op gescoord wordt is het praktisch functioneren, de een heeft hier minder moeite mee dan de ander. Er komt echter veel bij kijken wat betreft het plannen en structureren van dagelijkse bezigheden.

6.1.2. Aanbeveling

De LSI methode richt zich veranderingen in groepen. Het is duidelijk dat er veel veranderd voor de jonge ouder en zijn/haar omgeving. De vriendengroep wordt kleiner omdat niet iedereen inziet dat er minder tijd in de vriendschap gestoken kan worden en dat er op de verschillende leefgebieden nieuwe taken ontstaan. Om het sociale netwerk van de jonge ouder te vergroten is de aanbeveling, de jonge ouders aan elkaar te koppelen. De jonge ouders kennen elkaars situatie en weten wat ze doormaken, ze kunnen elkaar daarom steun bieden op een manier dat andere vrienden dit misschien niet kunnen.

Er zijn jonge ouders die hun zaken goed op orde hebben, hier kunnen andere jonge ouders van leren. Hiermee ontstaat er een soort voorbeeld ouder. Van belang is dat er wel een klik moet zijn tussen de jonge ouders. De voorbeeld ouder wordt hier zekerder van en de jonge ouder die er meer moeite mee heeft krijgt op deze manier iemand om zich aan op te trekken. Ze kunnen samen zaken rond om opvoeding en dergelijke bespreken, op deze manier ontwikkelen beide jonge ouders zich op verschillende leefgebieden.

6.2. Hoe kan het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' de LSI methode opnemen binnen de huidige methodiek

6.2.1 Conclusie

De LSI methode kan binnen de huidige methodiek, oplossingsgericht werken, toegepast worden. Er kan aansluiting gevonden worden tussen de twee methodes. Door vanuit de LSI methode duidelijke handvatten aan te reiken voor het werken met de jonge ouders en hun sociale netwerk kan deze meer inhoud bieden.

6.2.2. Aanbeveling

Een workshop ontwikkelen voor de jonge ouders gericht op het sociale netwerk. Hierin komen informatie en activiteiten samen waardoor de jonge ouders kunnen nadenken over hun eigen sociale netwerk, wat is hier goed aan, wat zouden ze willen veranderen etc.

Van hier uit kunnen coachingstrajecten worden opzet waarbij de medewerkers, met gebruik van de handleiding welke wordt opgesteld naar aanleiding van dit onderzoek, gericht aan het werk kunnen met de jonge ouders. Hier kan het sociale netwerk actief bij betrokken worden.

Door de LSI methode, in samenwerking met het oplossingsgerichte werken, in het coachingstraject toe te passen kan door de medewerkers bewust gehandeld worden. In de handleiding wordt aangegeven hoe er gericht vragen gesteld kunnen worden, hoe je door kunt vragen en het belang van het actief volgen van de jonge ouders.

6.3. Hoe kan er gebruik gemaakt worden van de acht leefgebieden

6.3.1 Conclusie

Vanuit de enquêtes van de jonge ouders is gebleken dat over het algemeen de jonge ouders zich vrij goed redden op een aantal gebieden en op andere gebieden meer problemen ondervinden. De één heeft op bepaalde gebieden meer hulp nodig dan de ander. Wat opvalt, is dat vooral op de drie eerder benoemde leefgebieden laag gescoord wordt.

6.3.2 Aanbeveling

De handleiding wordt opgesteld aan de hand van de acht leefgebieden. Alle acht gebieden worden hierin uitgewerkt omdat niet alle jonge ouders het zelfde antwoorden op de verschillende gebieden. Per gebied wordt aangeven hoe de jonge ouder hierin versterkt kan worden.

De medewerkers van het ontmoetingscentrum kunnen met behulp van de handleiding een coachingstraject inzetten en dezen vorm geven.

6.4. Eind conclusie

Jonge ouders komen in conflict binnen hun ontwikkelingstaken. Ze zijn puber/adolescent die sneller volwassen moeten worden door het ouderschap. Dit brengt veel strijd met zich mee. Ze hebben niet meer alle vrijheid om zich onverantwoordelijk te gedragen en te doen en laten wat ze willen, ze hebben iemand die van hen afhankelijk is en waarvoor zij verantwoordelijk zijn, hun kind.

Wat sterk naar voren is gekomen vanuit het praktijkgerichte onderzoek is dat het de jonge ouders niet afgerekend mag worden als ze een klein foutje maken. Bijvoorbeeld dat ze zich niet aan een afspraak hebben gehouden, dit hoort bij de leeftijd en de fase waarin ze zitten.

Jonge ouders raken over het algemeen gemotiveerd door het ouderschap, ze ervaren de verantwoordelijkheid en willen er daarom het beste van maken. Voorbeelden hiervan zijn het oppakken van een opleiding, zoeken naar werk en een woning of naar de beste oplossing op dat moment. Ze willen allemaal, maar hebben hierbij wel ondersteuning nodig binnen verschillende leefgebieden.

Het is belangrijk dat het ontmoetingscentrum kan gaan werken met de LSI methode omdat deze een grote bijdrage kan leveren binnen de veranderingen die de jonge ouders door maken. Maar niet alleen de jonge ouders maken deze veranderingen door, ook de familie, vrienden en anderen uit hun omgeving. Wanneer de jonge ouders tips kunnen krijgen voor het betrekken van hun sociale netwerk binnen hun situatie wordt er een ingang gegeven voor het samen aan gaan van de verandering. De jonge ouder heeft iemand om op terug te vallen en het sociale netwerk begrijpt de situatie van de jonge ouder beter.

6.5. Aanbeveling

De handleiding die geschreven wordt naar aanleiding van dit onderzoek zal geïmplementeerd moeten worden binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Dit zal niet betekenen dat er een grote verandering binnen de huidige methodiek plaats gaat vinden, de LSI methode wordt toegespitst op de methodiek oplossingsgericht werken. Deze methode wordt op dit moment gehanteerd. Er worden in de handleiding handvatten aangereikt om de LSI methode toe te passen. Aan de projectleidster en medewerkers van het Ontmoetingscentrum is het de taak om hier mee aan de slag te gaan en het vervolgens eigen te kunnen maken.

7. Discussie en suggestie

7.1. Discussie

Dit CWS heeft zich op het sociale netwerk van de jonge ouders gericht, op wat de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' kunnen doen voor de jonge ouders wanneer de grote verandering van vader of moeder worden zich voordoet. Hoe gaat het sociale netwerk met deze verandering om en hoe kan je er voor zorgen dat het contact met de jonge ouder en zijn/haar netwerk stevig blijft/wordt.

Het is in veel gevallen niet haalbaar om een ondersteuningstraject met een heel netwerk aan te gaan. De jonge ouder kan wel tips krijgen om het contact te behouden. Dit kan gedaan worden met behulp van de opgestelde handleiding. Echter kan het een probleem zijn voor de jonge ouder om het sociale netwerk hierin zelf te betrekken. Hier dienen de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' rekening mee te houden, en interventies op toe te passen door hierin extra ondersteuning te bieden.

7.2. Suggestie

De LSI methode kan op verschillende niveaus ingezet worden. Hij is nu op micro niveau ingezet, echter zou het ook op een hoger niveau ingezet kunnen worden. Wanneer de LSI methode binnen de klankbordgroep, een groep waarin verschillende samenwerkingsorganisaties eens in de zoveel tijd samen komen voor overleg rond om de stand van zaken van het Ontmoetingscentrum, ingezet kan worden wordt de samenwerking met de verschillende instellingen verbeterd en de lijnen worden korter. Dit is in dit CWS onderbelicht omdat er bewust gekozen is om het CWS op cliënt niveau te richten.

Dit CWS is besproken met Suzan Bosch, medewerkster van het kenniscentrum sociale innovatie (KSI) van Stenden Hogeschool. Zij is momenteel als onderzoeker betrokken bij het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' en heeft dit CWS doorgenomen om te kijken wat wij voor elkaar kunnen betekenen. Zij heeft aangegeven dat ze het een interessante methode vindt en deze in zou willen zetten in een ander project welke momenteel vanuit de KSI loopt. Zij heeft eveneens aangegeven dat de LSI methode goed toepasbaar kan zijn binnen de kerngroep van het Ontmoetingscentrum.

Hier zal dan nog wel onderzoek naar gedaan moeten worden. De LSI methode voor de jonge ouders en het sociale netwerk is toepasbaar zoals deze nu is. Om LSI op een hoger niveau in te kunnen zetten kan er onderzoek gedaan worden door een volgende stagiaire van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders', of door KSI. Hier ligt de suggestie voor verder onderzoek.

8. Visie en innovatieve aspect

8.1. Persoonlijke visie op het jonge ouderschap en de betrekking het sociale netwerk

Persoonlijk heb ik veel respect voor de jonge ouders die op het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' komen en de jonge ouders die het redden zonder deze plek waar ze informatie en advies kunnen krijgen van elkaar en van de medewerkers van het centrum.

Het is nogal wat om adolescent te zijn, iemand die nog zoekende is naar zijn/haar eigen weg, en gelijktijdig de verantwoordelijkheid te dragen over een klein nieuw leven dat volledig afhankelijk van je is. Daarom kan ik mij goed voorstellen dat je als jonge ouder steun vanuit je sociale netwerk nodig hebt om jezelf te kunnen blijven ontwikkelen en voor het opgroeien en de ontwikkeling van het kind. Ik ben van mening dat het zonder deze steun, van wie dan ook, uit het sociale netwerk niet mogelijk is om jezelf te ontwikkelen, een dak boven je hoofd te hebben en oppas te kunnen regelen.

Een belangrijk doel van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' is het voorkomen of doorbreken van een sociaal isolement en het behalen een startkwalificatie voor een opleiding. Wanneer de jonge ouder een startkwalificatie wil behalen heeft hij/zij de ondersteuning vanuit het sociale netwerk hierbij nodig. Heeft de jonge ouder de startkwalificatie behaald dan biedt dit perspectief voor de toekomst van de jonge ouder en het kind. Hiermee gaat het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' preventief te werk.

8.2. Innovatief aspect van dit CWS

Met dit CWS is er onderzoek gedaan naar de methode Large Scale Interventions, de LSI methode. Deze methode is steeds meer in opkomst binnen de hulpverlening. Momenteel wordt er niet met deze methode gewerkt binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Er ligt echter in de planning hier wel mee te gaan werken. Door dit onderzoek is nu een richtlijn geboden hoe er met deze methode gewerkt kan worden binnen de organisatie. Door hiervan een handleiding te ontwikkelen heeft dit onderzoek een bijdrage geleverd aan de implementatie van de LSI methode binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Dit is dan ook het innovatieve aspect van het onderzoek. Er is een nieuwe methode toegepast binnen de huidige methodiek, wat zorgt voor verdieping en duidelijke richtlijnen.

Handleiding

De LSI* methode binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'

* Large Scale Interventions

Voorwoord

Deze handleiding is opgesteld naar aanleiding van het onderzoek naar de LSI methode binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'.

Binnen het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' wordt gewerkt met verschillende methodes, echter kwam er wel de vraag om een methode toe te kunnen passen welke in kan spelen op het sociale netwerk van de jonge ouders. Er verandert veel in het leven van de jonge ouder wanneer het kind op komst is of geboren is, maar ook voor de omgeving verandert er veel. Voor de ouders van de jongeren, voor vrienden, voor familie en verdere omgeving. Hieruit is de vraag naar de implementatie van de LSI methode naar voren gekomen.

De centrale vraagstelling:

Hoe kunnen de medewerkers van het ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' Leeuwarden de methode Large Scale Interventions toepassen binnen de huidige methodiek, zodat de jonge ouders het netwerk effectief gaan gebruiken als ondersteuning binnen de acht leefgebieden?

De LSI methode:

LSI staat voor Large Scale Interventions, deze methode wordt momenteel voornamelijk toegepast binnen een organisatie, gericht op de medewerkers. Hoe kunnen veranderingen in een systeem doorgevoerd worden en hoe kan de LSI methode hier ondersteuning in geven.

Er worden verschillende trainingen gegeven aan groepen waarin gekeken wordt naar verleden, heden en toekomst. Binnen de trainingen en de samenwerking wordt van vier principes gebruik gemaakt, dit zijn; systeembenken, leiderschap, actieve participatie en ontwikkelingsbenadering.

Er is onderzoek gedaan naar hoe de LSI methode toegepast kan worden binnen de huidige methodiek van het Ontmoetingscentrum, gericht op de acht leefgebieden. Dit zijn: huisvesting, financiën, sociaal functioneren, psychisch functioneren, zingeving, lichamelijk functioneren, praktisch functioneren en dagbesteding.

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat jonge ouders problemen ondervinden binnen verschillende leefgebieden. Voornamelijk binnen de leefgebieden sociaal functioneren, financiën en praktisch functioneren werd laag gescoord vanuit de enquête. Ze vinden het lastig om contact met leeftijd genoten te onderhouden en om rond te komen van de studiefinanciering en/of uitkering. Ze moeten hier bij gaan werken, wat er weer voor zorgt dat ze minder tijd hebben binnen het praktisch functioneren. Ze hebben hierbij hulp nodig van hun omgeving en vinden het lastig om alles te combineren. De LSI methode kan hierin in combinatie met het oplossingsgerichte werken, richting aangeven. Er wordt ingespeeld op de veranderingen binnen het sociale netwerk.

Door middel van de handleiding worden handvatten aangereikt aan de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'. Deze handleiding is opgesteld aan de hand van de acht leefgebieden. Hierin wordt gekeken naar hoe de LSI methode toegepast zou kunnen worden op de leefgebieden en hoe de medewerkers hiermee kunnen werken. De LSI methode is toegepast binnen de huidige methodiek, oplossingsgericht werken.

Aan de medewerkers van het ontmoetingscentrum is het de taak om deze handleiding toe te passen binnen de werkwijze. Dit vraagt niet om een grote verandering binnen de werkwijze, maar om een toepassing op de huidige werkwijze, dit omdat het geïmplementeerd is binnen de huidige methodiek.

Na het gebruik van de vraagstellingen uit de handleiding is het in de meeste gevallen van belang om een ondersteuningstraject voort te zetten met de jonge ouder. Met één gesprek zal niet alles opgelost kunnen worden, er worden richtlijnen geboden aan de jonge ouders.

Inhoudsopgave

1. Aandachtspunten

2. De acht leefgebieden

- 2.1. Huisvesting
- 2.2. Financiën
- 2.3. Sociaal functioneren
- 2.4. Psychisch functioneren
- 2.5. Zingeving
- 2.6. Lichamelijk functioneren
- 2.7. Praktisch functioneren
- 2.8. Dagbesteding

1. Aandachtspunten

Per leefgebied zijn er vragen opgesteld welke toegepast kunnen worden binnen gesprekken met de jonge ouder. De vragen zijn vanuit de LSI methode en de oplossingsgerichte methodiek opgesteld.

Met één gesprek zal niet alles opgelost kunnen worden, er zal een coachingstraject opgestart moeten worden. Binnen dit traject richten de jonge ouder en de medewerker zich op de vraag van de jonge ouder. Heeft de jonge ouder bijvoorbeeld ondersteuning nodig op het gebied van sociaal functioneren, dan zoek je in de handleiding dit leefgebied op. De handleiding is opgesteld voor de medewerker als handvat. De vragen die zijn opgesteld moeten door de medewerkers niet letterlijk opgelezen worden, maar aangepast op het niveau van de jonge ouder gesteld worden.

Vanuit het gesprek wat je voert met de jonge ouder kunnen er door de medewerker en de jonge ouder acties opgesteld worden. Een voorbeeld kan zijn dat de jonge ouder tijdens het gesprek heeft aangegeven dat ze zich soms eenzaam voelt en behoefte heeft aan sociaal contact. De actie kan zijn dat de jonge ouder contact gaat zoeken met vrienden die voor de zwangerschap wel vrienden waren maar waar nu geen contact meer mee is. Zou hij/zij dit contact met hen weer op willen bouwen dan kan er samen besproken hoe dit te doen. Dit wordt dan de actie.

Deze acties worden hoofdzakelijk door de jonge ouder zelf opgesteld, de medewerker van het Ontmoetingscentrum heeft hierin een sturende rol.

De vraag van de jonge ouder kan met deze handleiding niet direct beantwoord worden, hiervoor moet de jonge ouder zelf actie ondernemen. In het gunstigste geval neemt de jonge ouder de hoofdzaken uit het gesprek mee en past deze toe binnen zijn/haar sociale netwerk.

In een vervolg gesprek worden de acties geëvalueerd en eventueel nieuwe doelen en acties opgesteld. Net zo lang tot de jonge ouder aangeeft de controle en het overzicht terug te hebben gevonden.

De methodiek map van het Fiom kan ondersteuning bieden, hierin staan kleine opdrachten/activiteiten die uitgevoerd kunnen worden samen met de jonge ouder. Door deze activiteiten uit te voeren wordt de situatie duidelijk in kaart gebracht.

- Het werkboek voor de jonge ouder
- Het sociale netwerk in kaart brengen, door middel van schalen
-

Ook de handleiding 'Jonge ouders en hun netwerk', welke geschreven is in april 2010, kan hiervoor gebruikt worden. Dit is een handleiding waarin de LSI methode, systeemgericht werken en de eigenkracht conferentie samen zijn gevoegd. Hierin worden de volgende activiteiten/oefeningen aangeboden:

- Genogram: Het in kaart brengen van het netwerk van de jonge ouders
- Ecogram: Het in kaart brengen van de relaties in het sociaal netwerk
- Schrijfopdracht, waarbij zinnen afgemaakt kunnen worden door de jonge ouders
- Brief schrijven aan het netwerk, waarin verteld wordt wat de jonge ouder nodig heeft
- (toekomst)plan opstellen, hoe doe je dat?

Deze handleiding is geschreven voor het Ontmoetingscentrum, en is aanwezig binnen de organisatie.

Tijdens een gesprek kan er gevraagd worden naar:

- Helpt dit gesprek voor jou?
- Wat helpt er?
- Wat kan nog meer helpen?

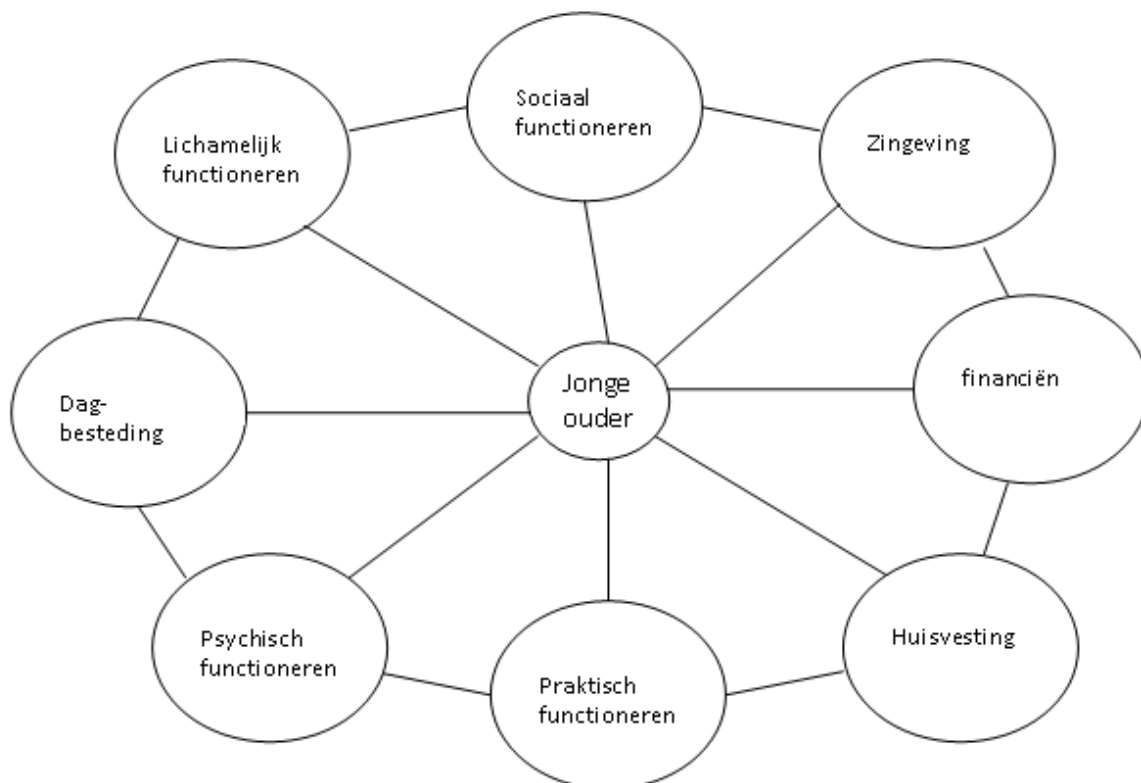
Geen enkele jonge ouder is het zelfde en komt met de zelfde vragen, het is belangrijk dit niet uit het oog te verliezen. Werk gericht naar het samen komen tot een oplossing, op het leefgebied wat op dat moment een 'probleem gebied' vormt.

2. De acht leefgebieden

Vragen die jonge ouders hebben categoriseren zich naar een aantal leefgebieden. Stichting ambulante Fiom beschrijft in haar methodiek map deze acht verschillende leefgebieden.

- Huisvesting
- Financiën
- Sociaal functioneren
- Psychisch functioneren
- Zingeving
- Lichamelijk functioneren
- Praktisch functioneren
- Dagbesteding

De jonge ouders hebben behoefte aan ondersteuning op deze acht levensgebieden. Deze ondersteuning verlangen ze voornamelijk van hun sociale netwerk, op het ene gebied meer dan op het andere. Waar rekening mee moet worden gehouden is dat de acht leefgebieden altijd met elkaar in verbinding staan. Voorbeeld: Een jonge ouder heeft een eigen huis en moet leven van studiefinanciering, om rond te komen moet er naast school ook gewerkt worden, hierdoor heeft de jonge ouder minder tijd om af te spreken met het sociale netwerk en op het gebied praktisch functioneren moet de jonge ouder goed plannen.

De acht leefgebieden zijn met elkaar verbonden.

2.1. Huisvesting

Hiermee wordt de woonsituatie van de jonge ouders bedoeld. De woonsituatie kan variëren van thuiswonend, samenwonend, begeleid wonend, zwervend van plek naar plek, bij familie/vrienden, zelfstandig tot (tijdelijke) vorm van opvang.

Voor jonge ouders is het lastig om een zelfstandige woonruimte te krijgen. Dit komt onder andere door de jonge leeftijd, een relatief laag inkomen, lange wachttijden en een slecht imago van de jonge ouders. Jonge ouders behoeven hulp bij het vinden van een eigen woonruimte.

Vanuit de enquête kwam naar voren dat een groot gedeelte van de jonge ouders een eigen woning heeft. De jonge ouders leiden een druk leven, voornamelijk door de opvoeding en verzorging van hun kind, en school en/of werk. Hierbij komt ook dat ze huishoudelijke taken zullen moeten gaan verrichten zoals, eten koken, schoonmaken, opruimen etc. Door alle drukte zou dit er bij in kunnen schieten, op zo'n moment is het fijn dat er iemand is die de drukte kan verlichten en taken op zich kan nemen, kan oppassen of een andere mogelijkheid. Dit kan met de jonge ouder worden uitgezocht. Het kan namelijk zo zijn dat de jonge ouder denkt hierin geen hulp te kunnen krijgen, maar wanneer er doorgevraagd wordt er toch mensen naar voren komen die hierbij wel kunnen helpen.

Aan de hand van de vier principes van de LSI methode en de koppeling met de oplossingsgerichte methodiek, stel je vragen aan de jonge ouder. Binnen deze vier principes laat je één van de uitgangspunten terug komen, dit is verleden, heden en toekomst.

Systeemdenken

Er wordt gedacht in relatie patronen, met elkaar worden aandachtspunten geformuleerd voor begeleiding en ondersteuning.

- Als je kijkt naar de mensen om je heen, welke personen zou je dan kunnen vragen om ondersteuning op het moment dat je er zelf niet uit komt?
- Waarom hem of haar?
- Zijn er ook personen waar je voorheen goed contact mee had die je nu weer zou kunnen vragen?
- Wat kunnen zij voor jou betekenen?

Leiderschap

Bij leiderschap wordt er vanuit gegaan dat er verandering in leiderschap gevraagd wordt wil een verandering doen slagen. Een grote uitdaging voor de leiders is een balans te vinden tussen een duidelijke koers en het uitnodigen tot actieve betrokkenheid.

- Sluit je ogen en stel je voor dat de druk van je schouders is gehaald, wat is er dan veranderd waardoor deze druk verminderd is?
- Wie heeft dit voor elkaar gekregen?
- Wat zou jij nu willen doen om de situatie te kunnen veranderen?

Actieve participatie

De verantwoordelijkheid wordt bij de deelnemers zelf gelegd

- Je hebt nu aangegeven wat jij wilt veranderen, wat ga je nu doen om deze verandering door te zetten?
- Als jij hier hulp bij nodig hebt, bij wie geef je dit dan aan?

Ontwikkelingsbenadering

De LSI is gericht op 'duurzame' verandering, daarmee wordt bedoeld dat er een bepaald leervermogen/veranderingsvermogen wordt ontwikkeld.

- Wat kan jij en/of de ander doen om de nieuwe situatie te behouden zoals deze nu is?

2.2. Financiën

De meeste jonge ouders moeten rondkomen van weinig geld. Het geld wat ze hebben moet besteed worden aan boodschappen, vaste lasten en kleding en andere zaken voor hun kind. Ze zullen daarom moeten leren om keuzes te maken op financieel gebied. Er zal weinig geld overblijven voor zichzelf en vrijetijdsbesteding. Veel voorkomende problematiek op dit gebied is dat de jonge ouders schulden hebben. Dit kan komen doordat ze nog niet geleerd hebben met geld om te gaan of onwetendheid betreft het recht op financiën of de aanspraak die hierop gemaakt kan worden.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat het grootste gedeelte van de respondenten aan gaf dat ze het soms lastig vinden om rond te komen. Er was één persoon die aangaf hierin ondersteuning te krijgen van iemand uit het sociale netwerk. Wanneer het af en toe lastig is om rond te komen dan kunnen de jonge ouders er waarschijnlijk wel een weg in vinden om het toch te doen slagen, maar stel dat ze dit niet lukt? Gericht op de principes van de LSI methode en de koppeling met de oplossingsgerichte methodiek, kan je de volgende vragen aan ze stellen.

Systeemdenken

Er wordt gedacht in relatie patronen, met elkaar worden aandachtspunten geformuleerd voor begeleiding en ondersteuning.

- Wie zou jij als eerste inlichten als jij problemen krijgt wat betreft de financiën?
- Zijn er personen die een tijdje terug wel had gevraagd maar nu niet? Waarom nu niet en toen wel?
- Is er een mogelijkheid dat je deze persoon weer benadert?

Leiderschap

Bij leiderschap wordt er vanuit gegaan dat er verandering in leiderschap gevraagd wordt wil een verandering doen slagen. Een grote uitdaging voor de leiders is een balans te vinden tussen een duidelijke koers en het uitnodigen tot actieve betrokkenheid.

- Stel je voor dat je morgen wakker wordt en al je financiële problemen zijn opgelost. Wat is er dan verandert? Wie heeft dit voor elkaar gekregen? En hoe heeft diegene dit voor elkaar gekregen?
- Wat wil jij zelf doen om dit probleem op te lossen? Hoe zou je dit werkelijkheid kunnen maken?

Actieve participatie:

De verantwoordelijkheid wordt bij de deelnemers zelf gelegd

- Als je kijkt naar het verleden, hoe ben je in deze situatie terecht gekomen?
- Zijn er bepaalde zaken welke je nu anders zou doen? Waarom? En hoe zou je dit doen?

Ontwikkelingsbenadering:

De LSI is gericht op 'duurzame' verandering, daarmee wordt bedoeld dat er een bepaald leervermogen/veranderingsvermogen wordt ontwikkeld.

- Het 'probleem' is nu opgelost, wat ga je er aan doen om dit te behouden. Of wat ga je juist niet doen?
- Denk je dat dit haalbaar is of zou je hierin nog ondersteuning van iemand willen krijgen?

2.3. Sociaal functioneren

Door de zwangerschap en de geboorte van het kind zijn de jonge ouders meer aan huis gebonden, dit zorgt voor een grote verandering en kan het sociale netwerk beïnvloeden. Het is lastiger om het contact met vrienden te onderhouden. De jonge ouders hebben andere verantwoordelijkheden en een andere levenswijze dan hun leeftijdsgenoten. Hierbij komt dat de jonge ouders tijd moeten besteden aan de opleiding, dit zorgt voor studiebelasting.

De zwangerschap kan ertoe leiden dat een breuk optreedt in de relatie met ouders en/of familie, bijvoorbeeld doordat de zwangerschap niet geaccepteerd wordt.

Hierbij komen dus veranderingen in relaties bij: Vrienden en vriendinnen, de jonge ouder en zijn/haar ouders, de jonge ouder en zijn/haar kind en veranderingen in verantwoordelijkheden en rollen. Het daarbij van belang dat de veranderingen met elkaar besproken kunnen worden.

Uit het onderzoek is gebleken dat het grootste gedeelte van de respondenten het lastig vindt om het contact te met het sociale netwerk te onderhouden. Een kleine groep zegt juist dat ze het kindje mee nemen als ze iets afgesproken hebben.

Als er problemen ontstaan binnen het sociale netwerk is het van belang hierop te anticiperen. Voor het beste resultaat wordt het gehele systeem/sociale netwerk hierbij betrokken. Er kan dan met elkaar gesproken worden over de veranderingen en de verwachtingen. Hierbij is het van belang dat je het systeem laat praten en punten op papier laat zetten waar aan zij gaan werken en hoe ze dit gaan doen.

Als de jonge ouder om wat voor reden dan ook niet het sociale netwerk kan uitnodigen dan kan je met alleen de jonge ouder in gesprek gaan. Dit wordt gedaan aan de hand van de principes van de LSI methode en de oplossingsgerichte methodiek.

Systemdenken

Er wordt gedacht in relatie patronen, met elkaar worden aandachtspunten geformuleerd voor begeleiding en ondersteuning.

- Zijn er op dit moment personen op wie je onvoorwaardelijk kunt vertrouwen? Denk aan vrienden, familie etc.
- Als je kijkt naar het verleden, met welke personen had je veel contact? Met welke van deze personen zou je nu wel weer contact willen?
- Hoe zou jij het contact willen/kunnen onderhouden?
- Lijkt het je een goed idee om samen met deze mensen te bespreken hoe jullie het contact zien en wat ieders verwachtingen zijn?

Leiderschap

Bij leiderschap wordt er vanuit gegaan dat er verandering in leiderschap gevraagd wordt wil een verandering doen slagen. Een grote uitdaging voor de leiders is een balans te vinden tussen een duidelijke koers en het uitnodigen tot actieve betrokkenheid.

- Wat wil en kun jij hierin doen?
- Jij zult hierin waarschijnlijk actie moeten ondernemen, hoe zou je dit willen doen?

Actieve participatie

De verantwoordelijkheid wordt bij de deelnemers zelf gelegd

- Als jij hier hulp bij nodig hebt, bij wie geef je dit dan aan?

Ontwikkelingsbenadering

De LSI is gericht op 'duurzame' verandering, daarmee wordt bedoeld dat er een bepaald leervermogen/veranderingsvermogen wordt ontwikkeld.

- Wat kan jij en/of de ander doen om de nieuwe situatie te behouden zoals deze nu is?

2.4 Psychisch functioneren

Hieronder valt het welbevinden van de jonge ouders inclusief eventuele psychiatrische ziektebeelden en verslavingsgedrag. Het gaat om het zelfbeeld van de jonge ouders en om de opvoedingsvaardigheden. Zoals positief en consequent opvoeden, communiceren met het kind en grenzen stellen.

Uit de enquête is gebleken dat de jonge ouders allemaal erg gemotiveerd zijn. Ze zijn heel bewust bezig met de opvoeding van hun kind. Het grootste gedeelte geeft aan dat ze de opvoeding prima alleen aan kunnen.

Wanneer jonge ouders hier moeite mee hebben kunnen de volgende vragen worden gesteld welke een koppeling zijn tussen de LSI methode en de oplossingsgerichte methodiek.

Systeemdenken

Er wordt gedacht in relatie patronen, met elkaar worden aandachtspunten geformuleerd voor begeleiding en ondersteuning.

- Als je problemen ondervind binnen de opvoeding van je kind, wie vraag je dan om advies?
- Zou deze persoon ook meer kunnen betekenen dan alleen advies geven? Bijvoorbeeld zo nu en dan eens langs komen als jij er behoefte aan hebt? Of gebeurt dit al?
- Zijn er verder nog personen die wel om advies zou kunnen/willen vragen maar wat je op dit moment niet doet?
- Waarom doe je dit niet? En waarom zou je wel advies aan hen kunnen vragen?

Leiderschap

Bij leiderschap wordt er vanuit gegaan dat er verandering in leiderschap gevraagd wordt wil een verandering doen slagen. Een grote uitdaging voor de leiders is een balans te vinden tussen een duidelijke koers en het uitnodigen tot actieve betrokkenheid.

- Zou je het prettig vinden als er meer mensen zijn bij wie terecht kunt met vragen?
- Wat zou jij er aan kunnen doen om dit voor elkaar te krijgen?

Actieve participatie

De verantwoordelijkheid wordt bij de deelnemers zelf gelegd

- Je hebt nu aangegeven wat jij wilt veranderen, wat ga je nu doen om deze verandering door te zetten?
- Als jij hier hulp bij nodig hebt, bij wie geef je dit dan aan?

Ontwikkelingsbenadering

De LSI is gericht op 'duurzame' verandering, daarmee wordt bedoeld dat er een bepaald leervermogen/veranderingsvermogen wordt ontwikkeld.

- Wat kan jij en/of de ander doen om de nieuwe situatie te behouden zoals deze nu is?

2.5. Zingeving

Dit houdt datgene in waar de jonge ouders hun bed voor uit komen, wat hen motiveert om te leven. Het gaat om de motivatie om iets te bereiken, zoals een goede vader of moeder willen zijn. Veel jonge ouders willen hun leven in positieve zin veranderen omdat ze gemotiveerd zijn geraakt door de verantwoordelijkheid over hun kind.

De jonge ouders die bij het Ontmoetingscentrum komen volgen over het algemeen allemaal een opleiding, dit geeft al aan dat ze gemotiveerd zijn een toekomst voor hun kind en zichzelf opbouwen. Uit de enquêtes blijkt dat de jonge ouders gemotiveerd zijn om hun kind op te voeden en de verantwoordelijkheid hiervoor te nemen.

Hieronder worden een aantal vragen opgesteld welke je kunt stellen als de jonge ouder in een moment zit waarin ze tijdelijke niet of minder gemotiveerd zijn.

Systeendenken

Er wordt gedacht in relatie patronen, met elkaar worden aandachtspunten geformuleerd voor begeleiding en ondersteuning.

- Waar ligt volgens jou het gebrek aan motivatie binnen de zingeving? Door wat of door wie komt dit volgens jou?
- Als je kijkt naar de mensen om je heen, welke personen zou je dan kunnen vragen om ondersteuning op het moment dat je er zelf niet uit komt?
- Waarom hem of haar?
- Wat kunnen zij voor jou betekenen?

Leiderschap

Bij leiderschap wordt er vanuit gegaan dat er verandering in leiderschap gevraagd wordt wil een verandering doen slagen. Een grote uitdaging voor de leiders is een balans te vinden tussen een duidelijke koers en het uitnodigen tot actieve betrokkenheid.

- Wat zou jij zelf willen doen om dit te veranderen?
- Stel je gaat vanavond slapen, en morgen is alles anders (in positieve zin) wat is er dan anders? Wie heeft dit voor elkaar gekregen?
- Wat zou jij nu willen doen om de situatie te kunnen veranderen?

Actieve participatie

De verantwoordelijkheid wordt bij de deelnemers zelf gelegd

- Je hebt aangegeven wat jij wilt veranderen, wat ga je nu doen om deze verandering door te zetten?
- Als jij hier hulp bij nodig hebt, bij wie geef je dit dan aan?

Ontwikkelingsbenadering

De LSI is gericht op 'duurzame' verandering, daarmee wordt bedoeld dat er een bepaald leervermogen/veranderingsvermogen wordt ontwikkeld.

- Wat kan jij en/of de ander doen om de nieuwe situatie te behouden zoals deze nu is?

2.6. Lichamelijk functioneren

Hieronder valt de fysieke gesteldheid van de jonge ouders en een goede lichamelijke verzorging en eetgewoonten. Hierbij kan ook gedacht worden aan de lichamelijke gesteldheid tijdens de zwangerschap. Hoe gaat de jonge ouder om met voeding, alcohol of drugs? Het is belangrijk dat de jonge ouders verantwoordelijkheid nemen op het gebied van eten, kleding, lichamelijke hygiëne en gezondheid van hen en het kind.

Van de respondenten uit de enquête bleek dat de jonge ouders het allemaal belangrijk vinden om gezond te eten en lichamelijk goed verzorgd te zijn. Er werd wel aangegeven dat het niet altijd lukt om gezond te eten. Wanneer een jonge ouder moeite heeft om het belang van gezonde voeding en lichamelijke verzorging in te zien kan hier gebruik gemaakt worden van de koppeling tussen de LSI methode en de oplossingsgerichte methode.

Systeemdenken

Er wordt gedacht in relatie patronen, met elkaar worden aandachtspunten geformuleerd voor begeleiding en ondersteuning.

- Wat is voor jou belangrijk als je kijkt naar lichamelijke verzorging? En waarom?
- Kom je uit een sportieve familie? Wat doet je familie aan sport?
- Het je zelf aan sport gedaan?
- Wat vindt je van teamsporten? Je kunt hier weer veel vrienden maken.
- Vind je het belangrijk dat je kind gezond eet en voldoende beweegt? Waarom wel/niet?

Leiderschap

Bij leiderschap wordt er vanuit gegaan dat er verandering in leiderschap gevraagd wordt wil een verandering doen slagen. Een grote uitdaging voor de leiders is een balans te vinden tussen een duidelijke koers en het uitnodigen tot actieve betrokkenheid.

- Wat zou jij zelf willen doen om het lichamelijk functioneren van jezelf en kind te verbeteren?
- Hoe zou je dit willen doen? En denk je dat dit haalbaar is?
- Wie zou jou hierbij kunnen ondersteunen?

Actieve participatie

De verantwoordelijkheid wordt bij de deelnemers zelf gelegd

- Je hebt aangegeven wat jij wilt veranderen, wat ga je nu doen om deze verandering door te zetten?
- Als jij hier ondersteuning bij nodig hebt, bij wie geef je dit dan aan?

Ontwikkelingsbenadering

De LSI is gericht op 'duurzame' verandering, daarmee wordt bedoeld dat er een bepaald leervermogen/veranderingsvermogen wordt ontwikkeld.

- Wat kan jij en/of de ander doen om de nieuwe situatie te behouden zoals deze nu is?

2.7. Praktisch functioneren

Hoe voert de jonge ouder de huishoudelijke taken zoals koken, boodschappen, schoonmaken, wassen en dergelijke uit. Heeft de jonge ouder noodzakelijke verzekeringen afgesloten? Hoe wordt het reizen met het openbaar vervoer ervaren, hoe gaat de jonge ouder met de afspraken om? Is de kinderopvang geregeld en hoe zit hun dag in elkaar?

Ook de taakverdeling tussen vader en moeder wat betreft de opvoedingstaken en prioriteiten is hierbij van belang.

De grootste groep van de respondenten van de enquête geven aan dat ze een goed ritme hebben gevonden waarin ze alle bezigheden kunnen plannen. Er zijn een aantal wie aangeven dat ze het soms wel zwaar vinden om alles te combineren, weer anderen geven aan hulp van de omgeving te behoeven binnen het praktische functioneren. Dit verschilt per dag, de ene dag gaat het ze goed af, een andere dag is het lastig alles te combineren.

Om de jonge ouder te wijzen op hun krachten en ze na te laten denken over mogelijkheden worden ze sterker en weten ze bij wie ze terecht zouden kunnen. Dit kan doormiddel van vragen stellen op het gebied van de vier principes uit de LSI methode waarbij rekening gehouden wordt met één van de uitgangspunten; verleden, heden en toekomst. Dit wordt met behulp van de vraagstellingen uit het oplossingsgericht werken gedaan.

Systeemdenken

Er wordt gedacht in relatie patronen, met elkaar worden aandachtspunten geformuleerd voor begeleiding en ondersteuning.

- Waar ligt volgens jou de knelpunten binnen het combineren van de verschillende taken?
- Als je kijkt naar de mensen om je heen, welke personen zou je dan om ondersteuning te kunnen vragen? Denk aan familie, vrienden, burens etc.
- Waarom hem of haar?
- Wat kunnen zij voor jou betekenen?

Leiderschap

Bij leiderschap wordt er vanuit gegaan dat er verandering in leiderschap gevraagd wordt wil een verandering doen slagen. Een grote uitdaging voor de leiders is een balans te vinden tussen een duidelijke koers en het uitnodigen tot actieve betrokkenheid.

- Wat zou jij zelf willen en kunnen doen om de situatie te veranderen?
- Wat zou de ander voor je kunnen doen?
- Hoe zie jij dit voor je?

Actieve participatie

De verantwoordelijkheid wordt bij de deelnemers zelf gelegd

- Je hebt aangegeven wat jij wilt veranderen, wat ga je nu doen om deze verandering door te zetten?
- Wie ga je vragen als je ondersteuning nodig hebt? Wat kan deze persoon dan voor je betekenen?

Ontwikkelingsbenadering

De LSI is gericht op 'duurzame' verandering, daarmee wordt bedoeld dat er een bepaald leervermogen/veranderingsvermogen wordt ontwikkeld.

- Wat kan jij en/of de ander doen om de nieuwe situatie te behouden zoals deze nu is?

2.8. Dagbesteding

Hoe ziet de invulling van de dag er uit? Hetzij betaald werk, hobby's, sport, opleiding of cursus. Veel jonge moeders die op het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' komen zijn tijdens en na hun zwangerschap nog bezig met een opleiding. Hierdoor kan het lastig zijn om alles te combineren, school, kinderen, studeren, werken enzovoort.¹¹

Alle respondenten kruisen verschillende activiteiten aan welke zij gedurende de dag ondernemen. Dit zijn veel uiteenlopende activiteiten. Ze moeten vroeg op staan, brengen hun kind naar het kinderdagverblijf, de gastouder, naar opa en oma of naar school. Ze moeten zelf naar school/stage of werk, als ze thuis komen doen ze het huishouden (eten koken, schoonmaken etc.) Het kind gaat in bad, en wordt naar bed gebracht waarna de jonge ouders gaan studeren of huishoudelijke taken uitvoeren. Iedereen had wel ontspanningsactiviteiten ingevuld, zoals muziek luisteren, televisie kijken en dergelijke.

Jonge ouder zijn en naar school/werk gaan houdt heel veel in. Ze hebben de ontwikkelingstaken van het moeder- of vaderschap naast de taken van puber/adolescent zijn op zich gekregen. Zoals uit de enquête blijkt hebben ze veel taken te verrichten tijdens een dag.

Wanneer een jonge ouder hier door de bomen het bos niet meer ziet, kan hierop ingespeeld worden met behulp van de koppeling tussen oplossingsgericht werken en de LSI methode.

Systeemdenken

Er wordt gedacht in relatie patronen, met elkaar worden aandachtspunten geformuleerd voor begeleiding en ondersteuning.

- Als je kijkt naar de mensen om je heen, welke personen zou je dan kunnen vragen om ondersteuning op het moment dat je er zelf niet uit komt?
- Waarom hem of haar?
- Wat kunnen zij voor jou betekenen?

Leiderschap

Bij leiderschap wordt er vanuit gegaan dat er verandering in leiderschap gevraagd wordt wil een verandering doen slagen. Een grote uitdaging voor de leiders is een balans te vinden tussen een duidelijke koers en het uitnodigen tot actieve betrokkenheid.

- Wat zou jij zelf willen doen om meer rust te vinden in de dagelijkse taken?
- Hoe zie jij jezelf met je kindje over een jaar? Wat is er dan anders? Van wie krijg je hierin ondersteuning?

Actieve participatie

De verantwoordelijkheid wordt bij de deelnemers zelf gelegd

- Je hebt aangegeven wat je meer rust wilt vinden in het uitvoeren van de dagelijkse taken, wat ga je nu doen om dit te verwezenlijken?
- Van wie zou je hierbij ondersteuning willen ontvangen? Hoe ga je dat aangeven?

Ontwikkelingsbenadering

De LSI is gericht op 'duurzame' verandering, daarmee wordt bedoeld dat er een bepaald leervermogen/veranderingsvermogen wordt ontwikkeld.

- Wat kan jij en/of de ander doen om de nieuwe situatie te behouden zoals deze nu is?

¹¹ Stichting ambulante Fiom, 2008, Methodiek beschrijving voor het werken met jonge moeders; Hoe doe jij dat? Nou gewoon...!, Fiom, Jem kids, Steady, Jonge moedercentrum Donna.

Nawoord

Allereerst wil ik iedereen bedanken wie aan dit onderzoek heeft meegewerkt. Dit zijn mijn begeleiders, vanuit school Hendri van der Ven en vanuit de instelling Anneke Kramer-Oostra. Ook de jonge ouders, de medewerkers van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders' en de medewerkers van samenwerkingsorganisaties hebben een grote bijdrage geleverd binnen dit onderzoek.

Zonder de medewerking van al deze mensen was dit onderzoek niet tot de relevantie en bruikbaarheid gekomen als dat deze nu is geworden.

Het onderzoek heeft een grote bijdrage geleverd aan mijn leerproces als Sociaal Pedagogisch Hulpverlener, met name op het gebied van professionalisering. Het is een proces geweest waarin ik met veel plezier heb gewerkt aan het onderzoeken van literatuur en het doen van onderzoek in de praktijk. Het heeft nieuwe inzichten gegeven op het gebied van methodiek ontwikkeling in de hulpverlening en het bruikbaar maken van een nieuwe methodiek binnen een instelling.

Marijke Geertsma

Databronnen

Geraadpleegde databronnen.

Boeken:

- Baarda, D.B. en de Goede, M.P.M. 2001 Basisboek methoden en technieken: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek, Groningen, Wolters- Noordhoff.
- Kloppenburg, R., Heemlaar, M. (1999), Methodiek Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Houten, Bohn Stafleu van Loghum.
- Lange, A, 2000, Gedragsverandering in gezinnen, Groningen, Wolters-Noordhoff
- Migchelbrink, F, 2009, Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn, Amsterdam, Uitgeverij SWP
- Verhaar, J, 2005, Projectmatig werken, Den Haag, Boom Lemma uitgevers

Internet:

- Nieuw zicht: ontwikkeling van mens en organisatie, download artikel: Large Scale Interventions, september 2010, <http://www.nieuw-zicht.nl/Downloads.ashx>
- Nederlands Jeugd Instituut: Het expertise centrum voor jeugd en opvoeding Voor en met Professionals in de jeugdsector, Dossier Jonge ouders, oktober 2010, <http://www.nji.nl/smartsite.dws?id=116593>
- Opgericht door studenten, oktober 2010, <http://www.scriptieoverzicht.nl/>
- Stichting ambulante Fiom, Sociale kaart. Tienerzwangerschappen en jong ouderschap Friesland 2010, oktober 2010, http://www.fiom.nl/Sociale_kaart_en_stroomdiagram_jong_ouderschap/ed3ad3f9/0/Sociale_kaart_en_stroomdiagram_jong_ouderschap.aspx
- Sillius, I A, Interviewen, september/oktober 2010, <http://www.sillius.nl/iv/iv.html>
- Zouwen van der, T, Fluit van der, E, Koning de, M, Large Scale Interventions, september 2010, <http://www.largescaleinterventions.com>

Aanwezig materiaal van het Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders':

- Kramer-Oostra, A., 2009, CWS Leerbedrijf Gezinsondersteuning Tienermoeders, Leeuwarden
- Kramer-Oostra, A., 2010, Projectplan Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'
- Stichting Ambulante Fiom, methodiek map, Hoe doe jij dat? Nou gewoon...! Methodiek beschrijving voor het werken met jonge moeders

Bijlage

1. Enquêtes jonge ouders
2. Enquêtes medewerkers Ontmoetingscentrum 'Jonge Ouders'
3. Interview samenwerkingsorganisaties
4. Dataverzameling stagiaires